

הליקון 147 | עצמתי עיני לראות |

חורף תשפ"ו | 2026

הליקון 147 | עצמתי עיני לראות

חורף תשפ"ו | 2026

עורכת: ד"ר נויט בראל

הדימוי שעל הכריכה: Nano Banana

עיצוב הכריכה: שני גרשי

כותרת הגיליון מתוך שירה של שולמית אפפל, "גחליליות", בעמ' 8

© כל הזכויות שמורות להליקון (ע"ר)

דאנאקוד 2970-5935

חברי ההנהלה הציבורית: ד"ר ליאורה ברש־מורגנשטרן (יו"ר),

ארנון אורבך, אסתי דינור, אורי ויטנר, נורית סגל ואתי שלח

מנכ"ל: גור שלי

מנהלת אמנותית ומנהלת בית הספר לשירה של הליקון: ציונה שמאי

Published by HELICON Society for the Advancement of Poetry in Israel

Partner of the European Network of Cultural Journals Eurozine, www.eurozine.com

Member of Lyrikline.org; Partner of LAF | Literature Across Frontiers; Member of

ENCWP | The European Network of Writing Programs

מייסדים: אמיר אור (עורך ראשי ראשון), רוני סומק, אירית סלע, מיכאל סלע, אביגדור פלדמן, לאון רקנאטי, דורון תבורי

כתב העת יוצא לאור בסיוע מינהל התרבות – משרד התרבות והספורט; אגף תרבות ואמנות – עיריית תל-אביב-יפו

ייעוץ לשוני ועימוד: גופנה

Printed in Israel 2026

סדר הדברים

- נורית זרחי / לקסיקון; ניחוש הוורד 6
שולמית אפפל / מצאו לאמי מקום; אגוזים ורחת לוקום 7
שולמית אפפל / גחליליות; הבעיה הלא פתורה 8
לי ממן / שיר שווא 9
לי ממן / על יחסי עם השירה 10
לי ממן / כימהון 12
מאיה בז'רנו / יום פשוט יפה; חלום 13
נדב ליניאל / שהות; שבועה 14
נדב ליניאל / נטיפים 15
נדב ליניאל / מען 16
סבינה מסג / זמן גשם; מרחב מוגן 17
איציק מורדוב / פלינדרום - חורף 18
עופר גורדין / צעצוע 19
מיכל פאר / מתוך פואמה לילית בשם "גחליליות":
שמיכה חמה וסרבנית; מאילו חומרים עשויים הלילות 21
מסרק שחור של אבא 22
כבוד למשפחה שלנו; מתוך מכל סגור 23
כך נראה אושר 24
ו"ס מרווין / מסע גשם - מאנגלית: ליאור שטרנברג 26
לואיז גליק / שיר - מאנגלית: ליאור שטרנברג 27
מרגרט אטווד / נושאת מזון הביתה בחורף - מאנגלית: ליאור שטרנברג 28
מגי סמית' / סף - מאנגלית: ליאור שטרנברג 29
אוהד אוחיון / בית קברות לחתולים 30
אוהד אוחיון / שוב; מבתוך 31
יולי ורשבסקי / סתיו בטולכרם 32
אדריאן רייץ' / מתוך 21 שירי אהבה - מאנגלית: ד. דורי 33
נעמה גרשי / סוסים 36
מיכאל קגזנוב / סף; טרה סנטה 38
הילה אהרון בריק / כשקבצים מתבלים ואין יותר גישה:
מה לעשות בקבצים? 39
מאחורי כל תו יש מספר 41

- כשהקבצים מתבלים ואין יותר גישה 42
 כשמנגנון השמירה מתרפט 44
 אמא שלי 44
 רוברט וייטהיל-בשן / מתוך צ'יצ'ן איצה - כליל סונטות:
 הכתרה; פדיון 48
 שבעה בתחפושות; בלונה פארק 49
 צוריאל אסף / בף מבטחי; מתוך הדרת הדרך; תקווה גדולה קלושה; אחרי הסערה 51
 אורן נאמן / גן עדן; שיר לכת; מילה; קצף 52
 אורן נאמן / בבל; אמי 53
 אמיר מנשהוף / פרגמנטים 54
 עדן נווה / מעצר; משהו על התפוח, העץ, המרחק 56
 עדן נווה / לצאת מברגהיין 57
 עזרא לוי / לאבא; אחרי מות; שמש אלקטרונית 58
 אופק בן עיון / פלורסנט; נֶסֶת 59
 שי דותן / חנק; גם הקיץ; רן גואילי 60
 ניצן יוגב / ערבה 61
 רוברט לואיס סטיבנסון / שֶׁכֶר הָאֲבָרֶשׁ - מאנגלית: רונן סוניס 62
 מרב קינן / מפגש; גבעול יחף 64
 מרב קינן / יום; אגם 65
 יודית שחר / דצמבר אדום; מה שמאפשרים לנו 66
 יודית שחר / מרק עוף ואטריות; זין 67
 גד קינר קיסינגר / הפער; אוחילה 68
 גד קינר קיסינגר / בשער גן הילדים. זיכרון; נעלי גיבורים 69
 טלי אשר / כמה זה יוצא 70
 אודיה רוזנק / אמי, אמי; מה שקרה לי, אמא 71
 אודיה רוזנק / מקום 72
 יונתן יבין / מחזור לאחות מתה:
 סופאני 73
 [לֶאֱחֻרֹנָה]; אני בא אל המטבח; ימי עיון 74
 טבעת לחם 75
 מירון ח. איזקסון / שֶׁמֶר את הדבר 77

- עומרי דנינו / אשקר הורים; קריאתה של אמי 78
עומרי דנינו / יום הורים; כל הארץ 79
שחף ארז / שירה זה יפה; סיאנס 81
שחף ארז / החטוף; התמעטות 82
איתמר גריילסאמר / חללים; כמעט כל דבר 83
דניאל עוז / שדה החוט 84
דניאל עוז / הִיָּה 85
אביחי קמחי / אהבתנו; כפות ידינו 86
יסמין אבן / האבק הזה 87
רפאל אזורן / אבדה לעולם הספרות; פרי מגדים 88
ג'ון דאן / שוטה כפול – מאנגלית: אברהם עוז 89
שהם מידן / אמבטיה 90
צביה ליטבסקי / רֶו-וח; היכן אני 91
שירה חרש / נידה בִּמְרכבה 92
מרי אוליבר / מדוע אני קמה מוקדם – מאנגלית: הילה אהרון בריק 94
מרי אוליבר / אז איך תחיי? – מאנגלית: הילה אהרון בריק 95
ג'ורג' אליוט / יומן בוזבו עד כלות – מאנגלית: הילה אהרון בריק 96
דורית ויסמן / היתרון להתמכר לטלנובלה בזמן הזה 97
דורית ויסמן / אָריק 98
דורית ויסמן / למראה פתיתי שלג מרחפים 99
תמרה חלוצי / כ"ף הדימוי הרועדת, המחזיקה בשפה ובחיים –
על ספר שיריה של יערה שחורי, 'הזמנים הרועדים שלנו' 101
קרן קוך / לא פתחתי 106
יעל דין בן עברי / רעב 107
יעל דין בן עברי / חלמתי על חיית מים גדולה ואפלה; מיטה זוגית 108
יעל דין בן עברי / צוף 109
תמי כץ לוריא / חלום 110

לקסיקון

קריעה קריאה או
כריה קשה למנח בפה
מלא מים, פנינה או פנימה
מתי נגזרה יבשת האש
דגים מכסים פיהם ים
לוייתנים מרזים שפתם
האם צעקתה בשבי שתיקתה
גל ראשון עולה ממצולותים
מוזרי שוטף את בהקה,
ובניוגל הביוגרפיה חוככת
כמזרקי דקירות בעור
ים, ונפלטת הדרך בין
הפנימה ושמה הנה היא
נחלצת פמבית לקשט
את זה אשר יבחר
קריעה קריאה או כריה
בקיר האחרון של אני
יהלומה או הלומה מה
ינבח שם בנותר אני שומעת
את קול העקור בקונכיה ריקה

ניחוש הוורד

ידיעה ובטוי הם אחד?
מתעקלים מסדרוני הורד בעמק
שאיש לא נגע מעורו.
נפש במלואה מול
אגרוף הברזל של העולם
מכה בה לאות שהגיעה לזירת המציאות.
היא מפתעת,
מיהו שנטע במחזה את הצפיה?
המכה הראשונה היתה המות.
כמו שפסל מכיר בחמר, פסלה בה הצפיה.
אולי בין הזהב לאפל,
עליה להשמר בסוד מן המכה השניה,
שלא יתלשו עליה
ותותר בדומה למקל מרוט.
מי ירצה בה? אפלו לא עצמה,
אתרוג נגוס פטמה.
להתאים הנה על הורד ללמד קורס אחר.
הביוגרפיה היא רק מטאפורה,
היסטוריה דמיונית של העצמי.
ואם צפרני העולם תולשות בה,
איך יאמין התלוש?

שולמית אפפל

מצאו לאמי מקום

מצאו לאמי מקום להסתיר אותה מהחיים בחדר הפלים של המחלקה.
זה לא יורד ממני אני עם זה עלי עונות קיץ חרף שנים ועד שמתה
בקשה ללא הרף מהאחות אפאטיקער שלא תניח לה להתעורר
בין מנת מורפיום אחת לשנייה

אגוזים ורחת לוקום

אמי היתה משליכה את הבצק לאויר
ומחכה שישוב אליה ואז דק כעלה
פרשה אותו על השלחן וקפלה לתוכו
אגוזים ורחת לוקום מאפה טורקי
שנאפה אצלנו לכבוד פורים. כך
נהגה גם בחייה שהשליכה מעליה
כאשר מול מה שעמד לעיניה שתקה

גחליליות

כְּשֶׁרָאִיתִי גַחְלִילִיּוֹת בְּצִמְרוֹת גֶּנֶת בֵּית בִּיאָלִיק
אָמַרְתָּ לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת וְהִצַּעַתָּ תַחְלִיף וְחִשְׁבָּתִי
שָׁאֲלוּ יִדְעָתָ אֶצֶל מִי גִדַּלְתִּי וְאֵיךְ פָּרְקוּ אוֹתִי שֶׁם
עַד שֶׁלְמַדְתִּי לִגְנוֹב סוּסִים וְלִסְגֹר עֶסְקָה לֹא הָיִיתִי
מַעֲזָ כִּי מִי יִרְצֶה לְצַדּוֹ מְנוּעַ כְּבוֹי וְנֶץ מִפְּרָק
עֲצָמָתִי עֵינֵי לְרֹאוֹת אֶת אֲשֶׁר לִפְנֵי

* חיים נחמן ביאליק חידש את המילה גחליליות, מלשון גחלת וברמז ללילה.

הבעיה הלא פתורה

הַבְּעִיָּה הַלֹּא פְתוּרָה בַּחֲגִים וּבְכָלֵל הִיא הָאֵם לְכַתֵּב
אוֹ לֹא לְכַתֵּב אֶת הַמִּתְחַיֵּב וְעֵדִין לֹא לְצַרֵּךְ מְלִים כְּמוֹ
מִוֹת. הַפְקָרָה. שְׁלִטוֹן. פְּחָדִין. שְׁקָרִין. הַשְׁחָתָה. צָמָא. רָעַב.
עֲנוּיִים. חָבֵל. חָבֵל שֶׁלֹּא לְמַדְנוּ שֶׁעַל צִלְמִית מְאֻפָּרֶת
עֲדִיפָה כָּל אוֹפָצְיָה אַחֲרָת. לְמִשָּׁל הַפִּיכָה.

לי ממך

שיר שווא

לחבר שליבו נשבר

אשרה נא לידידי שירת דודי

ישעיהו ה, א

וגם אם יתיצבו לפניך כל העשרים ושתים גופן,
לא תוכל לצמצם את המרחק שחצבה בך
הצפיה. ראיתי אותך – סלע גדול שמים רבים
לא יוכלו לו, עד שבאה רוח אחת ועברה.
רציתי לומר לך מלות נחמה
ולא היתה לי אפלו מלה.
אני יודעת שאינך יודע את נפשך
עכשו, אני מכירה מבפנים
כיצד הדברים האלה עשויים.
לשוא ננסה כל מה שחזר ונסה:
קפה, משככי כאבים, שיחה –
אי אפשר לפתור את זה כפי שאתה פותר תמיד
דברים: עבורי, עבור אחרים. וגם השיר,
מה בצע בו. אבל שתדע: במסדרונות האלה
עברתי גם אני. מה יועיל כאן שקר הנחמה.
הלא האבדן אבדן,
לא השלה. אולי רק זה –
שמה שאבד יהיה
כלא היה:
חלקות עור עירמות מלוטף, לילות
בלי מה, צלקת תפורה ביד
לא אמונה, כריתה ארכה.
אל תצא בידים ריקות. עכשו הן שלך.

על יחסי עם השירה

המלים חזקות. בכלובן לא תבכינה.

נתן אלתרמן

תמיד אני עודפת לידך -

כל תועפות הרגש והמלים מיד שניה.

לגנותי יאמר שאיני יודעת לשחק

כמותך: במקום בו הלשון נבלמת, על שפת המדרכה,

דוקא שם אני חוצה, מתפרצת אל לב התנועה,

היכן שהמלים מוחצות את גורי הרגש

הנחפזים אל בין הגלגלים. לא למדו להזהר,

הם קטנים, הכל דחוף אצלם -

זו אני.

את: כמעט נהנית לחזות

בטמטומי כי רב, איני דומה ולו במעט

להיא שהיתה כאן לפני -

חקמה, מאפקת, זקופה -

כמו תאומות ללא גיל ודאי חציתן יחד

את הרחוב, כרוכות בשתיקתן ההדוקה לגוף,

בד שקוף עוטר בתאם משלם את הבשר.

וזה לא שאני חושבת עליך ללא הפוגה. זו הנוכחות.

פוקחת עינים, עוצמת אותן - את שם,

במקום הריק לצדי. איני כמעט נוגעת באינך.

דומים ודומים הימים. האם אני בחיים?

אֲנִי מְשִׁיכָה לְהַרְבוֹת בְּדַבּוּר, מְהֵדֶקֶת חֶזֶק
סָבִיב הַסּוּד אֶת טַפְרֵי הַמֶּלֶה, מִמְתִּינָה לָךְ
שֶׁתְּבוֹאִי לְהַפִּיס אֶת הָאֲחִיזָה.
בְּרָגָעִים קָשִׁים (אֵינֶךָ בָּאָה)
אֲנִי מַעֲמִידָה פָּנִים שֵׁשׁ לִי יִתְרוֹן, אִיזָה יַחֲוּד,
שֶׁאֵף אֶחָד מֵעוֹלָם לֹא רָצָה בְּךָ כְּפִי שְׁאֲנִי,
שֶׁבַעֲצָם גַּם אֶת צְרִיכָה אוֹתִי, שְׁאֲנִי יַחֲוּד
בְּמַלְכוּד הַזֶּה.

והיה בי כמהון
ולא היה בו סף
מרים חלפי

חומק כמו דג, אני זקוקה לפתיון, לא תעזר כאן
יד - אני יודעת מה - ועוד לפני שהרצון
מתגשם בהחלטה -
זנוק הלב המנער, צולל
לעמק התבה

קיץ פושט על המדרכות ועל צמרות העצים
ועל האנשים המשרים בתוך הבתים
שכבה אחר שכבה, נותרים רק עם נשל
הבדידות וניחות עורם הצמא.
אני שלמדתי לקרא סימנים בדומם, במלות
שיר מקרי, לדחס ידים אל תבת העולם,
לדלות רק את מה שנכנע
לאחיזה - איך יכלתי לדעת שיום אחד
תתבלבל עלי דעתי כעונה שנשתבשה,
קיץ וסתו שלא בעתם, שאושיט זרוע
והשפע יסגר על כפי, יעקצץ בכשרי,
אני נוטלת פלח אבל רוצה את כל
הפרי, את כל סודות הגוף, עסיס
הצוף, מה היין הזה
המוזג באיברי צמאון,
קרוב־רחוק כמו טעם שנתן לחוש
רק בזכרון, אינו בפה אבל כבר ממש
על קצה הלשון, תפלות התאבון
שלא נענה, אני מגששת אחר דבר מה
שאינו שייך, אינו שלי, גמיש כמו תשוקה,

הכל רחוק ומבהיק וזהב. הילדים כבר נכנסו לגן, שקט בחצר המשחקים החול נעזב תחוח וכל הצעצועים נאספו וסדרו במדפי הארונות לבקשת הגננת. וכל הפרחים בערוגת הירק והדחליל הקטן ננחמים. העדרותם של הגננות והילדים מעלה פסופים מתוקים געגועים למשהו רחוק. הסככות ירקות וכחלות ומאידך - לשום דבר כי הכל כאן כל כך נחמד וחביב ושאנן. הבקר היתה נגינתי נפלאה כמעט נפלאה - הקלרנית נשמע צלול וקל היה לי להפיק את קולו שזרם חלק וחס מבין שפתי והמאמר המבטח שיתפרסם כבר בשבוע הבא והעתיד נראה מבטיח. כחול הים הסירות במעגן ליד המזח עליו הלכנו עם אליעזר, מתענגים בהליכה מקדמת שעת בקר ביום חל רגיל ביותר באפק נראית יפו מצעפת מעט, המים כה שלווים וצלולים - הים הים חלק ונקי - לו עמד הזמן כאן מלא בכל זה ותו לא.

שמונה בנובמבר 2012

חלום

דירה מוארת זמנית שכורה, מצעים מכסים את כל שטחה מזרנים מזרנים ושמיכות הכל בהיר מאד בין לבן לצהוב ורד - מאיר. עומד מסדר ומסביר משהו על הדירה על המקום, אני יושבת ומקשיבה לו

אם תעבר תחת עורי
 כמו עובר ארח במלון זר
 תגלה בפנים
 תחת מנעול מוגף, סמוך לדלת
 מה לעשות בשעת דלקה
 מה הן דרכי המלוט
 היכן היציאה הקרובה
 בינתיים יקישו קולבים ברוח
 את זרותך העקשת
 הנוף בחלון יפנה מקומו לחשך
 ברית חדשה תנוח בשדת הלילה
 כשבאור הקלוש נדלקת סכרית מנטה
 סמוך לראשך המנח בחיק הכרית
 זכר, את המפתח יש לסובב פנימה
 אל התוף, לאט
 בנגוד לתנועת הלב

כמו במסע מים אל ים,
 עם הג'ריקן המשתפשף
 מהליכה או מצער,
 ליד החלמוניות הצהבות,
 על צלקת השביל,
 נשאתי את מתק הנעורים
 רק כדי למהל אותם, לרגע,
 במלח הצורב את חיי המבגרים,
 הנה אפלו יוד השבועה
 לא יכול לכסות על פצע הזמן.
 הנה ידי - מעבר לשנים -
 פולות את שבלת השועל
 מגבך, מחסירות מעליך
 ילד, אשה
 חיים מהגנים יותר -
 שעה ששעוני מקור החסידה
 נפתלים סביב עצמם כעבר,
 ורק כשהגעתי לגדה האחרת
 יכלתי לראות את שמי בווער
 בכתכת האש,
 וגם אם נשבעתי לאהב את החי
 והצומח, לומר אמת תמיד,
 סרבתי להדק עניבה כקולר
 סביב צווארי,
 לפל פוצץ"א ארצה, לפקדת היום.

נדב ליניאל

נטיפים

א

כִּי הָיִינוּ יְלָדִים
וְרָצִינוּ מָאֵד
לְגִבָּה
שִׁיאָסֶף בָּנוּ
גִּיר הַזְמָן
בְּמַתִּינּוֹת
שֶׁתִּגִּיר אֶל תּוֹכֵנוּ
הַבְּגָרוֹת
כְּמוֹ דְּבֶשׁ

לֹא שָׁמְנוּ לְבָנוּ
לְתוֹגָה הָעֶכוּרָה
שֶׁדִּלְפָּה
כְּמוֹ צָנוֹר בְּקוֹעַ
בֵּין קִירוֹת הַבַּיִת
אוֹ בֵּין חֲדָרֵי הַלֵּב
שֶׁנִּגְעָה לְבִסּוֹף
בְּאַחֲרִית יָמֵינוּ
שֶׁנֶּאֱגָרָה לְאֵט
מִתּוֹךְ תִּקְרַת הָאֲדָמָה

ב

לֹא שָׁמְנוּ לְבָנוּ
לְתוֹגָה הָעֶכוּרָה
שֶׁדִּלְפָּה
כְּמוֹ
צָנוֹר בְּקוֹעַ
בֵּין קִירוֹת הַבַּיִת
אוֹ בֵּין חֲדָרֵי הַלֵּב
שֶׁנִּגְעָה לְבִסּוֹף
בְּאַחֲרִית יָמֵינוּ
שֶׁנֶּאֱגָרָה
לְאֵט
מִתּוֹךְ
תִּקְרַת
הָאֲדָמָה

כִּי הָיִינוּ יְלָדִים
וְרָצִינוּ מָאֵד
לְגִבָּה
שִׁיאָסֶף בָּנוּ
גִּיר הַזְמָן
בְּמַתִּינּוֹת
שֶׁתִּגִּיר אֶל תּוֹכֵנוּ
הַבְּגָרוֹת
כְּמוֹ דְּבֶשׁ

נדב ליניאל

מען

צפֿור באַה אַל מִפֿתָּנִי
גבוהה מן הָרוֹחַ
כְּמִכְתָּב חֲתוּם
בְּמַעֲטָפָה, בְּלִי מֶעַן
בְּלִי מַעֲנֶה
בְּלִי בּוֹל
בְּלִי שֵׁם
אַחֲזֵתִי בַּהּ בְּיָדִי
כְּרִגְשֵׁת פֶּתָאִם
אַבֵּל כְּשִׁפְצָתָהּ אֶת פִּיהָ
(קוֹלָהּ הִדֵּק כְּדֵק הַדְּבָק)
שְׁמַעְתִּי אֶת שִׁירָהּ
מֵאֵין בָּאָה
מִפֶּאֱתֵי הַיּוֹם
כְּבִדָּה מְבִדִּיל
עֲשׂוּיָהּ מִן הַחֲמֹר הָאֶפֶל
שֶׁבֵּין הַדְּבָרִים

סבינה מסג

זמן גשם

מים וּשְׁמִים זֶה חֲרוּז נְדוּשׁ
וּבְכָל זֹאת:

הַרְבֵּה מִים יָרְדוּ מִן הַשָּׁמַיִם...
הֵם שָׁטְפוּ וּמָחְקוּ אֶת הַשְּׁעוֹת

שׁוּם שְׁעוֹת, רַק עֲרָמָה אַחַת שֶׁל רִגְעִים
רוֹגְעִים

כִּי הֵם לֹא נִגְרָעִים מִשׁוּם חֲשָׁבוֹן – מִמָּשׁ חֲטִיפִים

חֲטִיפֵי זְמַן
שׁוֹקוֹלָד שָׁחַר

אֶפְשָׁר לִנְבֹר וְלִבְחֹר...

וְאִיזָה טַעַם מֶן, כַּמוֹכֵן טַעַם הַמֶּן
כַּמוֹכֵן מִדְּבַר, כַּמוֹכֵן הַשְּׁגָחָה, כַּמוֹכֵן טָרוֹם הַתְּגָלוֹת

וְאִיזוֹ עֲרָמָה יָפָה
אֲנִי שׁוֹמֶרֶת אוֹתָהּ לְעֶצְמִי כְּמוֹ כִּילִי

שָׁמָּה בְּכָלִי שָׁמָּה בְּשִׁירִי
שׁוֹמֶרֶת לְיוֹם גָּשׁוּם

אֱלֹהִים, כְּבֹר הִיא גָּשׁוּם

עֲכָשׁוּ תוֹר הָאוֹר!

מרחב מוגן

הַמּוֹן רַעֲשׁ!

אֲנִי קָמָה לְהָקִים
סוּלָלוֹת מְגִן
סָבִיב לְמִרְחָב הַשִּׁירִי...

אֲבָל הַחַיִּים צוֹעְקִים:
קֶדֶם תּוֹרִי!

קֶדֶם תּוֹרִי!
קֶדֶם תּוֹרִי!

איציק מורדוב

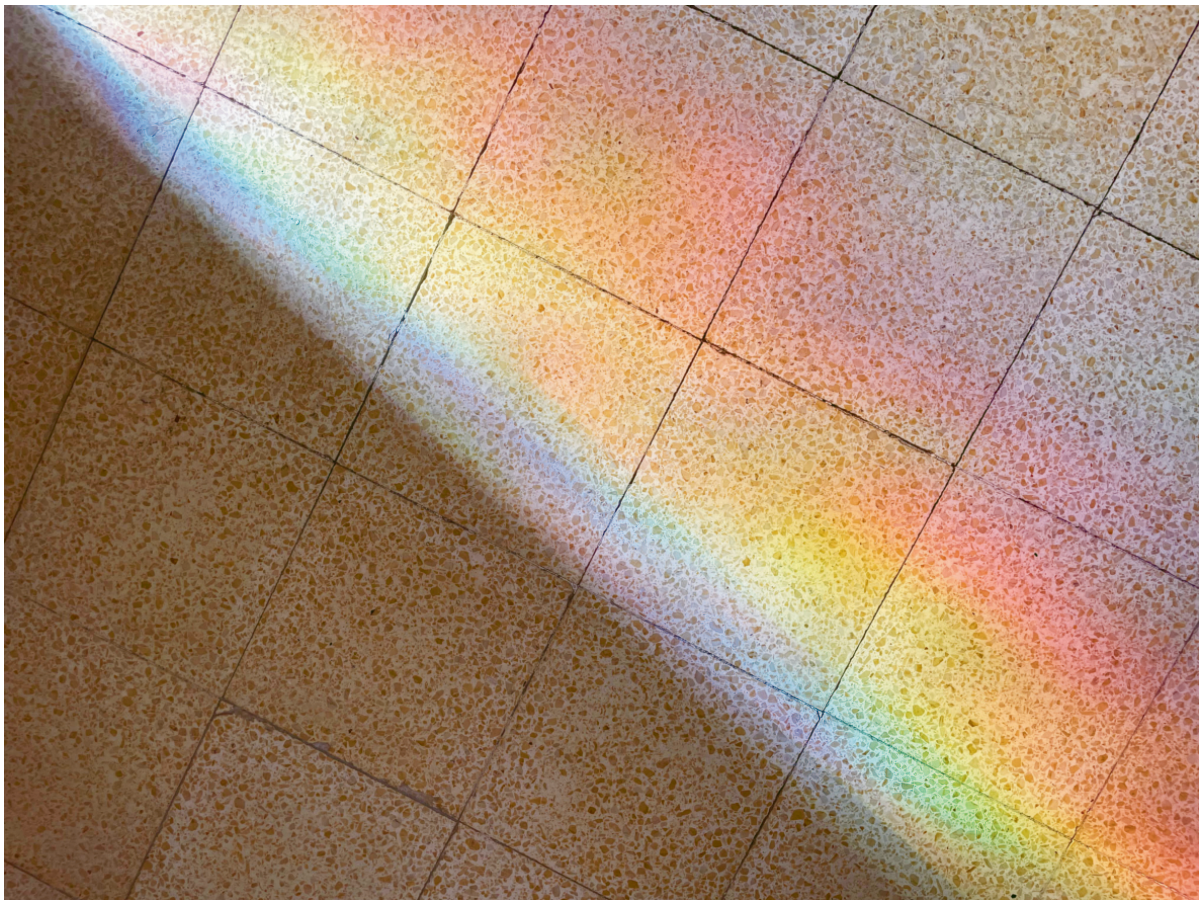
פלינדרום - חורף

משגבר קר בערב שוב
וננעל הקהל
ענן ובו שבר עבר
וקרב גשם

עופר גורדין

צעצוע

אני טיס עכשוי
של מטוסי ניר
ילדים רעים מעיפים אותי
הרחק מכאן
אני נופל לידיהם
של ילדים פלשתינים
הם מלטפים אותי
שומרים עלי
אני הצעצוע הראשון שלהם

בועז אהרונוביץ

מתוך פואמה לילית בשם "גחליליות"

שמיכה חמה וסרבנית

אבא התעכב אל מול מודעה בפתח הבניין, מצחו בהק מזיעה, קרא בקול: חברת
החשמל מודיעה על הפסקה בזרם החשמל. הוא קרא עד תום את הכתוב. "הפסקת
חשמל", מלמל כמו לעצמו וניגב את זיעתו. הטמפרטורה האמירה מדקה לדקה.
כשירד הערב לא באה הקלה בעומס החום. חולצתו של אבא דבקה אל גבו. "זה
יקרה הלילה", אמר לי. אבא לא הזדקק לשעון. הזמן תקתק בגופו בדיוקנות.
כשהייתי שוכב ער במיטה לידו, שמעתי את התקתוק של גופו. הזמן של אמא
נשמע אחר. הוא מתמתח ומתכווץ ללא סיבה נראית לעין. כשאני מתרחק ממנה
נדמה לי שאני שומע אותו מתכווץ, וכשאני צמוד אליה אפשר לשמוע אותו
מתמתח ומתמתח. אמא אומרת לי שנשים יורדות אל הארץ מגופם של מלאכים, על
כן התקתוק לא נשמע אצלן כמו אצל הגברים. ומאין יורדים הגברים? שאלתי. אבא
ואני צעדנו במורד הרחוב. "בלילה שכזה אין להישאר בבתים", אמר אבא. איש
אחד ישב על ספסל וניגן באקורדיון. הקול שלו היה צרוד, שר *Mi noche triste*.
לרגליו היה מונח כובע ובו נצצו מטבעות אחדים. משכתי במכנסיו של אבא והוא
פשפש בכיסו והוציא מטבע. רצתי בחזרה אל הספסל והנחתי בזירות את המטבע
בתוך הכובע. הנגן הביט בי בפה חסר שיניים והנהן. דילגתי אל אבא, קראתי
Mi triste, Mi triste. אבא הרים את מבטו אל השמים, להקת סיסים חצתה בשריקות
צווחניות. הוא הניע את ידו מצד אל צד, ואמר לי: "תראה, האוויר מתנהג כמו
שמיכה חמה וסרבנית".

מאילו חומרים עשויים הלילות

אוטובוסים נכנסו ויצאו

מרציפי התחנה המרכזית. ענני

פיח מילאו את האוויר

אבל מאז ומעולם היה כך. בערבי

קיי הייתי עומד במרפסת

סופר את האוטובוסים העוגנים
בכל רציף. בעיפרון הייתי מעתיק
אל מחברת את מספרי הקווים. התרגשות
היתה ממלאת אותי עם כל גילוי
של קו אוטובוס חדש. המוני נוסעים
ירדו כעת, זמזמו בקול את השיר
שהתנגן ברדיו של הנהג. בזמנים
אחרים אולי מהדורת חדשות
היתה נשמעת מפיהם. דלת האוטובוס
פתוחה והילה של אור מלאכותי
בקעה מתוכו והתפזרה
אל הרציף הומה האדם. לאן
פניהם של האנשים מועדות הלילה?
אין לדעת מאילו
חומרים עשויים הלילות

מסרק שחור של אבא

הכנסתי את כף ידי לכף ידו הגדולה של אבא. היד היתה חמה ומזיעה. עורה
מחוספס. פניו של אבא הוארו קלושות בתאורת הרחוב. "תכף כל זה יכבה.
אפלה תרד עלינו", אבא אמר. "ולא נדע מה מגיע". נצמדתי אליו חזק. הפחד
יכול להרטיב את מכנסי. "בבת אחת זה יקרה", הוסיף ואמר. "תתכונן. אבל אתם
הילדים, אתם תצאו אל הרחוב ותשירו". נשיר כמו הנוסעים את השיר האחרון
שיתנגן ברדיו. "אבל מה יהיה השיר?" שאלתי. "תלוי לאיזו תחנה תכוון את
הרדיו", השיב אבא. מהקיוסק אולי תישמע אז שריקת המוכר: יא אלבי יא מגרוח.
הוא יסלסל את קולו. אשתו תנענע את כתפיה, יא אלבי יא מגרוח, ותחייך אל
העוברים ושבים. נערה תיכנס אל הקיוסק עם כלבה ותבקש לקנות גביע גלידה.

אבא אמר: "תתנהג יפה בשביל שהאיש ייתן לי את העבודה". אני רוצה בשביל
אבא שהאיש יהיה שמח. אני רוצה שהאיש ייתן את העבודה לאבא. אני מחליט:
אנגן לכבודו במסרק השחור של אבא

כבוד למשפחה שלנו

מפתחי הבתים החלו באים ומתקבצים אנשים ברחובות. גררו עמם מזרונים
וכריות. אישה משכה אחריה כיסא נוח פרחוני. יישרה את רגליו, סידרה את הכרית
והשתרעה עליו. חיכתה. כלילה שכזה אין להישאר בתוך הבית. שערותיה הלבנות
התפזרו ככתר סביב פניה. הנה הפכו המרצפות את עורן והן צבעוניות. גם הן חיכו
כמו האנשים לחשכה שתירד ותכסה. רוכב אופניים כהה־עור בחליפת סאטן זהובה
רכב בזיגזג בין המזרונים, בין האנשים והילדים. עצר והתעכב ליד חנות ספרים
שנותרה פתוחה. בתי העסק סוגרים לפנות ערב את החנויות, אבל כלילה שכזה
חוקי הטבע מתעקמים כמו מטבע שחומם באש יתר על המידה. גם אבא ואני
עצרנו אצל חלון הראווה. על מדף היו פרושים מגזינים בשפות שונות וערימות
ספרים. אבא הצביע על אחד מהספרים, שעליו נישא ריח תבלינים ממדבריות
רחוקות, ואמר: "זאת השפה שלנו". הנהנתי, כאילו שאני יודע את השפה. אבא
דחק בי: "תקרא, תקרא". קראתי לאט, ביקשתי לעכב את המילים בתוך פי:
"ה...הנסיכה וה...האריה". אבא צחק, "אתה ממציא. אין כאן נסיכות". השינייים
שלו בהקו בפיו כשצחק. "אבל כשתגדל - אתה תביא כבוד למשפחה שלנו"

מתוך מכל סגור

ואז, הרים אותי אבא גבוה, הניף
אותי אל על, כפות רגלי השתכשכו
באוויר, הקרקע הלכה והתרחקה
ממני, אני כמעט ונוגע
בשובל שמים - ופתאום

כבו האורות.
התיישבתי על כתפיו, חשכה
נפלה על הכל: יללת צופר
רחוק, משק כנפיים, מלמול
תינוק, רשרוש צרור
מפתחות, חריקת גלגלי
אופניים, קימוט נייר, נביחות
כלבים,
פעמונים,
צחוק
חנוק,
גם קול נשימתנו – הכל נשמע
ברגע הזה כאילו
בקע מתוך מכל סגור

כך נראה אושר

חשבתי על אמא. התעקשתי להחזיק את הבכי סגור בתוכי עד שהיא תופיע.
"למה אתה בכיין כזה?" אמא שואלת אותי בזמן שילדים אחרים משחקים ברחוב.
הרגליים שלהם בועטות בכדור. חבורות נולדות כל רגע מחדש עליהן. "מה
איתך, ילדי?" אני עומד ליד אמי ומסלסל את שערה. אמא מספרת לי על הנסיכה
והאריה. האריה ביקש לשאת לאישה את הנסיכה אבל המלך פחד למסור לו את
בתו. הרעמה של האריה גדולה כל כך. האצבעות שלי מסתבכות בשערה של
אמי. "למה אתה בכיין כזה? כשאתה בוכה אתה לא יפה". אני מנגב את דמעותי
בשמלתה של אמא. פני האנשים נדמים כתחרוטים. העצים מתנשאים כשרשרת
הרים. "ראה, שם!" אבא הבליט את סנטרו מעלה. שם! הספקתי לראות את זנבו
של הירח עד שנחבא כליל. טפט כהה נמתח והתגלגל מהשמים אל הרחוב.

האם חֵבֶר הירח לחברת החשמל? אחזתי בצידי ראשו של אבא. בן רגע מילאו
אורות קטנטנים את האוויר. "גחליליות! גחליליות!" אבא קיפץ מרגל לרגל ואני
התנועעתי איתו. כתפיו נשאו אותי בקלילות. "גחליליות!" צרחתי גם אני. "ים של
גחליליות". האם כך נראה אושר?

ו"ס מרווין

מסע גשם

מאנגלית: ליאור שטרנברג

אָנִי מְקִיץ בְּחֶשֶׁכָּה וְנִזְכָּר
שָׁזָה הַבֶּקֶר שָׁבוּ עָלַי לְצֵאת
לְבִדִּי לַמָּסַע
אָנִי שׁוֹכֵב וּמְקַשֵּׁיב לְשַׁעַה הַשְּׁחֵרָה
בְּטָרָם שֶׁחָר וְאַתָּה
עֹדִין יְשֻׁנָּה לְצַדִּי בַּעֲדֵי
שֶׁסָּבִיב הָעֲצִים הַמְּלֵאִים לִילָה רוֹכְנִים
שְׁתּוּקִים בְּחִלּוּמָם הַנוֹשָׂא
אוֹתָנוּ מַעֲלָה יְשָׁנִים וְעָרִים וְאֵז שׁוֹמֵעַ
טְפוֹת נוֹפְלוֹת אַחַת אַחַת
אֶל תּוֹךְ הָעֵלִים הַלֵּא נִרְאִים
וְאִינִי יוֹדֵעַ מָתִי זֶה הַחֵל רַק
שֶׁבִּכְתּ אַחַת אֵין עוֹד קוֹל מְלֶכֶד גֶּשֶׁם
וְהַפֶּלֶג שְׁמֵרָעִים תַּחְתִּינוּ
הַרְחֵק אֶל תּוֹךְ הַחֶשֶׁכָּה הַשׁוֹצֶפֶת

לואיז גליק

שיר

מאנגלית: ליאור שטרנברג

ליאו קרוז מכין קערות לבנות, יפות כל כך;
אני רוצה להביא לך כמה
אכל השאלה היא איך
בזמנים האלה

הוא מלמד אותי
את שמות עשבי המדבר;
יש לי ספר

כי לראות אותם הוא בלתי אפשרי

ליאו חושב שהדברים שהאדם יוצר
יפים יותר
ממה שקיים בטבע

ואני אומרת: לא.
וליאור אומר
חכי ותראי.

אנחנו עורכים תכניות
ללקת יחד בשבילים.
מתי, אני שואלת,
מתי? לא עוד:
זה מה שאיננו אומרים.

הוא מלמד אותי
לחיות בדמיון:

רוח קרה נושבת
כשאני חוצה את המדבר;
אני יכולה לראות את ביתו במרחק;
עשן עולה מן הארבה

זה התנור, אני חושבת;
רק ליאו מכין חרסינה במדבר

אה, הוא אומר, את שוב חולמת

ואני אומרת, אם כך אני שמחה לחלם
שהאש עוד בוערת.

נושאת מזון הביתה בחורף

מאנגלית: ליאור שטרנברג

אני מתאמצת במעלה הגבעה
בשלג,

שקית מצרכים חומה
מאזנת, כבדה, כנגד בטני,
זרועותי המתאמצות לאחוז בה
הן גיד אחד מתחת.

האם אנו זקוקים לשקית הנגר הזו
אהובי, האם אנו זקוקים לערמה זו
של קלפות וגלעינים,
האם אנו זקוקים
לבקבוקים, לשרשים האלה,
לפסות הקרטון, שסייעו לנו לצוף
כמו ברפסודה
על פני השלג שאל תוכו אני שוקעת?

העור יוצר
איים של חמימות
בחרף, בקיץ
איים של קרירות.

הפה מבצע
הטעיה דומה.

אני אומרת: אהפך
ביצה זו לשריר
בקבוק זה - למעשה אהבה
בצל זה יהיה לתנועה
אשכולית זו -
למחשבה.

סף

מאנגלית: ליאור שטרנברג

את רוצה דלת שתוכלי
להיות משני צדדיה יחד.

את רוצה להיות
משני צדי הכאן

ושם, עכשו ואז,
יחד, וגם (איך קראנו

לחיים שבקשנו
להשיב?

החיים של פעם? הלשעבר?
לבד. אף כל חלל פתוח

יכול להיות
סף. קשת

של כניסה ויציאה.
כשאת מפלסת דרכך בשדה,

סביבך דבר מלבד
דגן

דמיני עצמך עוברת מעם
ואל תוך. עוברת

דלת אחר
דלת אחר דלת.

בית קברות לחתולים

אתמול החתול הג'ינג'י של דליה -
נתר עם אחיו מקרן צהבהבת לחה.
באפק פרפר היום והם ללא השגחה -
רמצו כארבע שלהבות על הקיר, כשדליה

חבקה את גורי אבריה בשעת השיאצו,
וגופה רטט באנרכיה פראית ומופרת.
באפק פרפר היום וארבעת חתוליה רמצו -
ברוטינה קבועה ורגילה - בחדוה מנערת.

הערב הבליח אפר ועמום וגנוב-רוח,
וארבעת הגורים מפתלי הזנב שחקו באידיאה
תמה וגורית. התגרו בשיר לחם קרוח
מדיף ריח שמן דגים. בקפיצה של צפרדע

החתול ג'ינג'י פרינס כמו פרח והצת בשחקים,
והועף והוטח במדרכת, המלה מסביב, בהתול
לא רגיש, התבדחו על אמו מעין בסי פופקין,
כשאחד מגוריה שקשק בצמרמרת עזה ונמלול

עד סים גופו לפרכס. רק טפנת - מגד אדם
נפל וקפא בקצה לשון חרוצה ומפשלת
לא צליל של סירנה, ולא וטרינר זחלו למקום
השאירוהו משחיר ומכחיל כמו איש ספון במזחלת.

בלילה, סמוך לשעה שהיום מתחלף לאתמול -
ראיתה - אפופת תמהון, עיניה לקו בבכי המופילי.
ודבור מסרבךל התנגש לספר בלי לבחל
בפרטי המקרה, וסודות שלילה סחוף יין יקוז בלי

הכר, ראיתי אותה, את דליה, ספונה בתוך אכל,
נמשח מדבור מגמגם ופרוס כדי להיות הגיוני.
היא דלגה: הם "עשו" - "פרינציפ" "נידת" "וזהב" -
ספרה שאת ג'ינג'י קברה במרבע השני -

במפלס הצמוד למבואת הבנין. מעל מרפסתה
כף תוכל לבקרו בימי דכאון מבעירי נפש וגוף.
כשכלה כבושה ברתוק עד אפסות אפסותה -
הוא יחם לה מעט, בבערה עננה ודגדוג ולטוף.

אוהד אחיון

שוב

שוב אחכה כְּרִקְפַּת לְאֻקְלִים שֶׁל אוֹקְטוֹבֶר;
לְלִטְף צִלִּיל שֶׁל מַלְת אֶהְבֶּה מְשַׁכֶּרֶת אַחַת.
שוב אחכה שְׁקוּלָךְ יֵהָא כְּמוֹ אֲנָקוֹר הַנוֹבֵר
בְּאֶבְרַת הָרוּחַ שִׁירוֹ, בְּטָרָם זְמַנְךָ יִפְחַת וַיִּפְחַת.

מבתוך

כְּשֶׁהַמְּלָאכִים מִתְחַכְּכִים מְדִי
עַם הָאָרֶץ נִפְשָׁם מְשַׁתְּבֶּרֶת
הֵלֶת הָאוֹר נִמְוָגָה מִן הַגְּבִינִים
וְעַל חֲרִיצֵיהֶם קוֹפֶאֶת
מַעֲיִן עֻיִּית גְּבֻנָּה.
כְּשֶׁהַמְּלָאכִים מִתְחַכְּכִים
עַם הָאָרֶץ כִּנְפֵיהֶם
הֵלֶה מְקֻרָח
וּבְכִי מְצֻפָּה
מִבְּתוֹךְ.

יולי ורשבסקי

סתיו בטולכרם

כה על נאות שמרון ירד הסתו
יעקב פיכמן

מאחורי גדר, חומה ותיל
עולה ניחות של טהור שפכים,
רוחות המואזין בצליל מטלי
תולשות קורי שנה במחשכים.

כלבים שוטים נובחים תלאות מקדם
וטל מפציע על שפתי התריס,
ענן עטוף בעל שתיקה יוקדת
גולש בתוך האבק המתריס.

כה על טולכרם מתמוסס הסתו,
צוחת פליטות נשאת בלב נכסף
ואור דהוי נדלק על קו הרכס.

ואיש פורש בכסות הסמטאות,
ובעוית צלו נחתם הטקס,
והיורה מוריד וילון דמעות.

נובמבר 2025
טולכרם

מתוך 21 שירי אהבה

מאנגלית: ד. דורי

I

בְּאֶשֶׁר גִּלְךָ בְּעִיר, מְסֻכִּים מְרֻצָּדִים
פּוֹרְנוֹגְרַפִּיָּה, עֲרֻפָּדִים שֶׁל מִדַּע בְּדִיוֹנִי,
צוּאֲרוֹנִים כְּחָלִים צְלוּפִים בְּשׁוּט,
אֲנוּ נִדְרָשׁוֹת לֵלְכַת... פָּשׁוּט לֵלְכַת
בְּאֶשְׁפָּה סְפוּגַת גֶּשֶׁם, בְּשֻׁטְנַת צֶהָבוֹנִים
בְּקֶרְבִּי שְׂכוּנוֹת מְגוּרֵינוּ.
אֲנוּ נִדְרָשׁוֹת לַחֲפֹץ אֶת חֵינּוּ, בְּלֹתִי נִפְרָדִים
מִהַחֲלוּמוֹת הַסְּרוּחִים, פְּלִיטוֹת הַמַּתְכָּת, חֲרָפוֹת כְּאֵלוֹ,
וְהַבְּגוּנִיָּה הָאֲדָמָה, אוֹרָה מְזֹהִיר
מֵאֲדָן חֲלוֹן שְׁכוֹן, קוֹמָה שְׁשִׁית,
אוּ מֵהַעֲלָמוֹת הַצְּעִירוֹת, אֲרֻכּוֹת הָרִגְלִים, הַמְּשַׁחֲקוֹת כְּדוֹר
בְּמִגְרֵשׁ הַמְּשַׁחֲקִים בְּחֻטִּיבָה.
מַעוֹלָם לֹא דְמִינּוּ. אֲנוּ כְּמֵהוּת לַחֲיּוֹת כְּעֻצִּים,
שְׁקָמִים שׁוֹפְעוֹת עֲלוֹהַּ בְּאֹוִיר הַגִּפְרִיתִי,
מְצֻטָּרוֹת בְּצִלְקוֹת, עוֹד מְנֻצּוֹת בְּשַׁפֵּעַ,
תְּשׁוּקַת הַחֲיָה שְׂבָנוּ סְפוּגָה בְּקֶרְבִּי הָעִיר.

II

אֲנִי מִתְעוֹרֶרֶת בְּמִטָּתִּי. יוֹדַעַת מָה חֲלֻמָּתִי.
שָׁעוֹן מְעוֹרֵר קָרַע אוֹתָנוּ זֶה מִזֶּה מִזְמָן,
אֶת יְשׁוּבָה כְּבֶר שְׁעוֹת בְּשִׁלְחַן הָעֶבֶדָּה שֶׁלִּי. הִנֵּה מָה חֲלֻמָּתִי:
הַמְשׁוֹרֶרֶת חֲבֵרָתָנוּ נִכְנָסֶת לַחֲדָרִי,
אֲנִי כוֹתֶכֶת בּוֹ יָמִים עַל יָמִים
טִיוֹטוֹת, סְטֵנְסִילִים, שִׁירִים פְּזוּרִים,

ואני רוצה להראות לך שיר אחד,
שיר חיי. אני מהססת,
מתעוררת. נשקת את שערי
להעירני. חלמתי שהיית שיר,
אני פולטת, שיר שרציתי להראות למישהי...
אני צוחקת ושוקעת שוב בתוך חלום
של התשוקה להציגך בפני כל אהבותי,
לנוע יחד בפתיחות
בחקי המשיכה, לא בפשטות,
הנושאת את נוצות הדשא דרך ארבה במורד האויר הנושם מעלה מעלה.

III

איננו צעירות, שבועות צריכים לרצות זמן
של שנים שהפסדנו זו את זו. רק הפסיחה המשנה הזאת
בזמן חושפת בפני שאיננו צעירות.
האי פעם פסעתי ברחובות בקר העיר בגיל עשרים,
כשגפי זורמים בענג זך יותר?
האי פעם רכנתי דרך החלון מול פני העיר
קשובה אל העתיד
כפי שאני קשובה כאן בחושים פעורים לצלצולך?
ואת, את נעה לעברי בטמפו זהה.
עיניך נצחיות, הניצוץ הירק
של איריסים כחל-מבט בדמי הקיץ
וטורקז גרגר נחלים נשטף באביב.
בגיל עשרים, כן: חשבנו שנגחיה לנצח.

בְּגִיל אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ, אֲנִי רוֹצֶה לְדַעַת מָה גְבוּלוֹתֵינוּ בְּאַמֶּת.
אֲנִי נוֹגֵעַת בָּךְ, יוֹדַעַת שְׁלֹא נוֹלְדָנוּ מִחֶרֶת,
וְאִיכְשָׁהוּ, נַעֲזֹר זֶה לָזוֹ לְחַיּוֹת,
וְאִיכְשָׁהוּ, נַעֲזֹר זֶה לָזוֹ לְמוֹת.

סוסים

הסוסים היו חסרי תועלת.

למשל,

היה סוס אחד

בצבעי חום אדמה

שידע לדהר במהירות

על הכביש במעלה הר הצופים

מכוניות פחדו מפניו,

תלמידים שיצאו מההרצאות

הביטו בו בפליאה

כיצד חסר עכבות, פראי

הוא דוהר במהירות,

הולכת וגדלה,

עד למחסום.

ואז, שב על עקבותיו

ודוהר אל הצד השני.

או סוס אחר,

שחר ויפה וגאה אף הוא

בין סבי העינים,

עיניו מביטות בוערות אל הכביש

ורגליו החזקות,

משוגות השרירים,

דוהרות במהירות,

בין אבוקות מחאה ועשן

עמק אל תוך קהל המפגינים.

הסוסים היו חסרי תועלת.

בין הירדן לים

הרוחות משכו בזנבותיהם היפים

הניעו אותם הלוך ושוב,

כמו קצף ים בסערה

וכחם לא עמד

ליצב את רגליהם,

לנתר מעל המחסום הצבאי,

לנער מעל גבם את רוכביהם.

חסרי תועלת היו גם הכלבים,

שנבחו ונבחו ושתקו

הכבשים ששוטטו ללא מחסה לשוב אליו,

שפעו מול הכאר שנחסמה בכטון

או להקות העורבים שגדלו מדי יום

וקריאות השבר שלהם

כנפיהם החזקות,

הבריחו רק את צפרי השיר.

והיו הלטאות.

המניפנית החזרת שהגיעה בבקרים

הציצה אלינו במהירות

ושבה למקומה בפנת התקרה.

הזקית, שהתגלתה בפני

לרגע קל, בין ענפי ההדס

וכשקראתי לה לבוא, לראותה,

שבה ונעלמה.

וְהָיָה חֲרָדוֹן.
צָרוּב, מְקַמֵּט בְּאֶפֶר וּבְחוּם
שֶׁהֶמְתִּין שְׁעוֹת עַל הַסֵּלַע
בְּעֻקּוֹל הַשְּׂבִיל הַנִּסְתָּר,
בֵּין שֶׁמֶשׁ לְצֶל,
שֶׁחָפֵשׁ אֶת מִבְטֵי הָעוֹבֵר
בְּעֵינָיו הַכְּדוּרִיּוֹת,
שֶׁקָּרָא אֵלַי בְּלִשׁוֹנוֹ
בְּשִׁפְתֵי הַלְטָאוֹת
שֶׁהָרוּחַ עוֹבֶרֶת דֶּרֶכְךָ
חֲמָה וְקָרָה
שֶׁהָאֶבֶק נִכְנָס וְיוֹצֵא מִפִּיהֶן
שֶׁגִּלְגְּלֵי הָאוֹפָנִים,
הַקּוֹרְקִינָטִים הַחֲשֵׁמְלִים,
טִנְקֵי הַמְּרַכְּבָה,
חוֹלְפִים עַל גִּבִּיהֶן,
שֶׁקָּרָא אֵלַי בְּשִׁפְתֵי הַלְטָאוֹת
שִׁיּוֹדְעוֹת אֶת כַּחַּ הַשְּׁקִיעָה
וְאֶת כַּחַּ הַהֲצָמְדוֹת
וְאֶת כַּחַּ הַהֲעֵלְמוֹת אֶל תוֹךְ הַקֶּרֶקַע
מִבְּלֵי לְהִשְׁאִיר סִימָן.
מִבְּלֵי לְהִשְׁאִיר.

סף

טרה סנטה

להשען על היקום כמעקה.
להשיב על חידת הקיום השוכנת בקרקעיתי.
להפנע לאי הידיעה.

בזמננו אנו
כל כנסייה יכולה להיות מבצר
לזכרון הכאב
(מתוך דרשה של תלמיד חכם)

לקבל את פניך על סף המדרגות
ולתהות אם הן יוליכו אותנו
למקום שנוכל לקרא לו
בית.

זה זמן שבו ידוע הרבה על אינסוף
ומעט מדי על יפיו האפשרי
של המחר.

המן שנשר מהשפתיים שלך
על מרצפות חדרי
בפעם הראשונה שבה דברים
התחלפו בינינו
נח ימים על מקומו.

שירים, פרוורים,
מזונן של צפרים בודדות,
נותרו תזכרת
למה שתאכיל אותי
ברגעים הבאים.

ואת שם המקום ההוא,
שבו נאספו פרווריך,
שבו נס מפני כבודי,
קראתי
טרה סנטה.

הילה אהרון בריק

כשקבצים מתבלים ואין יותר גישה

פואמה

מה לעשות בקבצים?

אחסון

חיכים לאחסן!

איפה לאחסן?

כמה לאחסן?

מה מכל השטף הזה ראוי לאחסן?

לכמה זמן נאחסן?

ובאילו אכסניות?

וכל העת כשל אבדן הנתונים אורב

בדיגיטל

בטבע

ובטעיות אנוש

שלמות

האם ביטים נרקבים?

האם קבצים נשחתים?

נרקבים גם נשחתים

לשם שלמות דרוש אמות

נחוצה טביעת אצבע

(או לפחות חתימה דיגיטלית)

כי לכל ארכיון בעולם

בין אם גדול, בין אם קטנטן

יש ליצר הרשאות וחסמי עריכה

שימנעו כל תזוזה, דריסה, מעיכה

של מיני נתונים.

השמור מנסה להלחם באבדן

הסדר הנכון, החד פעמי, החד ערכי

של אחד ושל אפס

אל מול האפס המחלט.

השמרו מוירוסים

הסירו תכנות זדוניות

גרשו רגלות

וזכרו:

לשם שלמות דרוש אמות

ואחד נוסף

ומדי פעם: סריקת אבטחה.

גִּישָׁה

אם אין לך גִּישָׁה
אז אין לך גִּישָׁה
לא מְשֻׁנָּה מֶה
אם הַשְׁתַּמְשֵׁת אם לאו בְּאַמְצָעֵי חִישָׁה
אם יִהְיוּ וְאִם לאו אֲמָצָעֵי עֲנִישָׁה
אם אִישׁ אוֹ אם אִשָּׁה
אם מִינְסֻטְרִים אוֹ נִישָׁה
אם גְּאוּה וְאִם בּוֹשָׁה
אם אין לך גִּישָׁה
אז אין לך גִּישָׁה.
מֶה נִרְכָּשׁ וּמֶה נִתְרַם

מֶה הִפְקֵד וּמֶה הִשְׁמַד
אֵיךְ שִׁמְר וּמֶה שִׁמְר
וּמֶה בְּעֵר
כָּל אֵלֶּה הֵבֵל הֵבֵלִים -
אם אין לך גִּישָׁה.
אז רָגַע, שָׁהָה
לְמַד עַל הַגִּישָׁה.
דָּאג שְׁכָל אָדָם
יֻכַּל לְמַצָּא, לְגַשֵּׁת, לְהַבִּין
וּלְהַשְׁתַּמֵּשׁ בַּחֲמֹר כְּחִפְצוֹ.
וְכָאן מֵלֶת הַקּוֹד הִיא:
מְטֹא־דָאטָה.

מְטֹא־דָאטָה
עֲרוּךְ וּמְסֻדָּר
בְּגִלְיוֹן נְתוּנִים אֶלְקָטְרוֹנִי
אוֹ בְּסִיס נְתוּנִים הוֹלֵם
כּוֹלָל
תַּעֲוֹד מִידַע אֻדוֹת קִבְּצִים
תַּאֲרִיכִים, שְׁמוֹת, מִדּוֹת וְגַם גְּדָלִים,
צ'קְסָמִים וּמִפְרָטִים, אִיכִיּוֹת וְתַגִּיּוֹת,
תַּאֲוִרִים וּבַאֲוִרִים, הַעֲרוֹת וְהַאֲרוֹת
וּשְׁלָל מְלוֹת מִפְתַּח וְגַם מִפְתַּחוֹת שׁוֹנִים
לְפִתִּיחַת הַקִּבְּצִים שִׁישְׁרָדוּ שְׁנִים עַל שְׁנִים
גִּרְסָאוֹת עַל גְּבִי גִרְסָאוֹת
וְכֵן דְּרִישׁוֹת תְּכָנָה
וְהוֹרָאוֹת לְטִפּוּל וּלְאַבְטָחָה
וְרַבּוּי עֲתָקִים
כְּדִי שְׁיִהְיֶה אֲרוֹךְ טוֹחַ וּמִיטְבִי הַשְׁמוֹר
וְעֵתֶק נוֹסֶף, קֵל יוֹתֵר, לְשִׁתּוֹף הַצְּבוּר
וּבְהִתְאֵם לְתַקְנִים

כִּי מֶהוּ אֲרַכִּיּוֹן דִּיגִיטָלִי
כְּלִי מְדִינִיּוֹת גִּישָׁה?
כְּמוֹהוּ כְּעֶצֶם יִבְשָׁה

מאחורי כל תו יש מספר

שירה על מצע דיגיטלי

אם ננסה לפתוח קובץ באמצעות תקן קידוד שגוי,
אנו עלולים לקבל מידע מאוחזר שגוי –
החל בטעויות קלות וכלה בטקסט חסר היגיון.
(א' טרקטינסקי, מתוך מצגת
"רמות שימור דיגיטלי")

קריאה אנושית וקריאת מכונה

לקרא שירה באינטרנט
באמצעות
גלישה או שיטוט
זו תשומת לב מסוג חדש למלאכת השיר
מאחורי כל תו יש מספר
השיר הופך לאובייקט טקסטואלי
שגוללים אותו
או לוכדים אותו בתמונה
שנתן להגדיל, להקטין, לגלל מטה ומעלה
שאפשר לערוך
הקריאה האנושית וקריאת המכונה
שזורות זו בזו
(מלאכים עפים במעלה ובמורד סלמות)
להט של אור
וכל בלבול הוא נזק

קבצי שירה על מצע דיגיטלי
הם שירה שנוצקה ממוח אדם ביד אדם
במחשב
הקולט ומקודד
ומנגיש אותה
תו לתו אות לאות רוח לרוח
כל תו ותו עליו לשמר במקומו המדויק
בנקוד המדויק בעברית
גדל האות, הגופן
היחסים ביניהם
הריק שמסביב
כל תו שנוסף
כל תו שהוזח
כל סימן נקוד שנונח
מערער את הרשת הסמנטית
שבורא השיר
לפחות לכאורה

קוד פתוח: כאב

קוד פתוח - פורמט המתפתח ולעיתים משתכלל על ידי שימוש שוטף של קהילה פתוחה הוא קניין רוחני משותף לציבור.
(א' טרקטינסקי, מתוך מצגת "מבוא לשימור ביטסוים")

זכרון 7 באוקטובר כמו קוד פתוח -

קניין רוחני משותף

ביצד ישתמרו

זכרונות של כאב מדמם ותודעות שונות מכל סוגי המדיה

המצאי מרשת לאינסוף

האם נוכל לקודו

לקניין רוחני משותף?

כשהקבצים מתבלים ואין יותר גישה

שומרת הזיכרון

המורפיוס אוכל את הכאבים של אמא

והוא אוכל לה גם את הזכרון

(היא בקשי אוכלת)

דפן המטה הוא המרפסת לעולם

כל מה שמעליו נשקף בעולם

אני, אחי, ילדי, בן זוגי

הבהובי זכרונות

ובעקר העולם הוא קומארי.

הזכרון נכתב ביד רועדת
 בפתקים כמו
 קומארי הלכה להתקלח
 עכשו בקר
 עכשו צהרים
 עכשו ערב
 הלה תבוא היום
 הלה תבוא מחר
 יומן שנה מדבק על דפן המטה, רבו ריק

כל משפט היא רוצה שאתרגם לאנגלית
 שקומארי תבין ותזכר בשבילה
 קומארי היא הידיים והיא הרגלים
 ועכשו היא גם שומרת הזכרון
 קומארי עושה
 מה שבנות עשו בשביל אמותיהן
 ואני לא מסגלת לעשות
 יש לה חכמה בידיים ועדינות
 ולי יש סרבול
 יש לה חינוך שמאיר את החושך
 ואני שוכחת לחיך
 קומארי עיפה

לשרוד את העתיד לבוא
 כשהזכרון נעלם בין משפט למשפט
 ואין גישה.
 אי אפשר לשמר יותר
 הגוף מאכל את עצמו
 תאי המח נחסמים מעבודתם השוטפת
 ובסופו של דבר אין גישה
 לאדם הכלוא בתוך מחשבותיו המרצדות

★

שמור דיגיטלי הוא:
 רשימה סופית של צעדים
 שאם יעשו
 ואם יפקחו
 ואם ימצא התקציב
 הוא יצלח
 שמור דיגיטלי מנסה לנצח את הזכרון האנושי
 באמצעות המכונה
 אפס ואחד בסדרם המיטבי
 כדי לשרד את העתיד לבוא
 גם העתיד לבוא הוא סופי

כשמנגנון השמירה מתרפט

אמא שלי

לגוף בסוף חייו
אין רפואה רק שכונך
פֶּטֶץ' ועוד פֶּטֶץ'
כדור מתחת ללשון
כוסית סירופ
עד שהקבצים מתבלים,
מנגנון השמירה מתרפט ללא תקנה
ואין יותר גישה.

★

מהו אדם?
סך כל פעולותיו או
סך כל זכרונותיו
סך כל תצלומיו
סך כל אספיו
סך כל חפציו
יצירותיו
בבשר ובחומר
סך כל זכרונות הסוככים אותו
מהו אדם?
מהו ארכיון?

אמא שלי בהיי
לראשונה בחייה
היא נותנת לקומארי כיפים
בשמחה מנטרלת ממחסומים
ואז נאנקת מכאב
ואומרת שאין לה טעם לחיות
היא נותנת לי להרגיש חדר פעמית
אומרת לקומארי
איזו בת טובה היא
איזו אמא טובה היא
זה משחרר אותה
אבל אז היא קשה עם עצמה
שהיא לא לא זוכרת
אמא זו לא את זה
המורפיום
לוקח לך את הכאב
לוקח לך את הזכרון
את ילדה קטנה
רוחך מעשית עדין אבל את כבר
אינך מעשית
חרדותיך מהבהבות
הן לא שולטות בך יותר
הן רק מפציעות וכבות
תני קצת לילדה הקטנה שלך
להשתחרר
תני לעצמך להיות רכה אמא
עכשו זה הזמן
לרכות

★

מה ישאר מאמא שלי?
הזכרון שלי
הזכרון של קומארי
של אחי, של אחותה
של ילדי
של מפריה ההולכים וכלים
מעט בכחב
אלבומים
ספריה
חפצים
חשבונות, דווחים, קבלות
מנוי לעתון
ציורים שקבלה מאמה
שהם הפצוי היחיד שקבלה מאמה
על שנים קשות

הבומרים לא יודעים לדבר רגשות

היא מתקשרת בהולה
"את יודעת שהיא עושה הכל, הכל בשבילי,
קומארי?"
(העולם הוא קומארי)
"את יודעת כמה מגיע לה ואני לא יכולה לעשות כלום?"
אל תדאגי אמא אני דואגת לה
אני יודעת שהיא העולם
"טוב, נרגעתי אבל בבקשה תזכירי לי
כי אני שוכחת
ןזה מטריד אותי.
עכשו אני רגועה,
רק תזכירי לי מדי פעם
טוב?"

רשימת מקורות לפואמה של הילה אהרן בריק

Loftus, Chris. "Preserving Poems. New Challenges to Archives and the Digital Creative Process",
Digital Preservation Coalition. 2018.
<<https://www.dpconline.org/blog/wdpd/preserving-poems-new-challenges-to-archives-and-the-digital-creative-process>>

Norton-Wisla, Lotus & Merrill, Alex. "The Three Essentials of Digital Preservation part 1: File Storage", *Sustainable Heritage Network*. 2018.

Norton-Wisla, Lotus & Merrill, Alex. "The Three Essentials of Digital Preservation part 2: File Integrity", *Sustainable Heritage Network*. 2018.

Norton-Wisla, Lotus & Merrill, Alex. "The Three Essentials of Digital Preservation part 3: File Access", *Sustainable Heritage Network*. 2018.

Strickland, Stephanie. "Born Digital – A poet in the forefront of the field explores what is-and is not-electronic literature". 2009.
<<https://www.poetryfoundation.org/articles/69224/born-digital>>

★

אִירִיס אֹמְרַת שֶׁהַבּוֹמְרִים לֹא יוֹדְעִים לְדַבֵּר רִגְשׁוֹת.
אֹמְרַתִי לָהּ בְּטֶלְפוֹן
אִמָּא אֲנִי אוֹהֶבֶת אוֹתָךְ
אֹמְרָה לִי "זֶה בְּרוּר,
אֲכַל מָה עִם הַיְלָדִים?"
מָה אִמָּא אֲנִי לֹא יִכּוֹלָה לְהַגִּיד לְאִמָּא שְׁלִי שֶׁאֲנִי אוֹהֶבֶת אוֹתָהּ?
"אֲכַל זֶה בְּרוּר וְזֶה גַם
הַדָּדִי
אֲכַל מָה עִם הַיְלָדִים?"
הַיְלָדִים בְּסֵדֶר
בְּסוֹף הַשִּׁיחָה הִיא אֹמְרָה לִי בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה
"בֵּת אֶהְיֶה שְׁלִי"
וְאֲנִי אֹמְרַתִי לָהּ בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה
אִמָּא אֶהְיֶה שְׁלִי
וְיִדְעֵתִי שֶׁבְּתוֹר פֶּרֶדָה בְּטֶלְפוֹן
זֶה בְּשִׁבְלָה קֶצֶת יוֹתֵר הֶגְיוֹנִי
מֵאֲשֶׁר סֵתָם בְּאֻמָּצֵעַ שִׁיחָה
וּכְאֶלּוּ תְלוּשׁ
אֲכַל זֶה לֹא תְלוּשׁ אִמָּא
אֲנַחְנוּ מִתְקַרְבוֹת לְפֶרֶדָה

אפילוג

אתה מבין
אני לא יכולה לכתוב על שמור דיגיטלי
אלא רק ככה
ולערבב בזה את אמא שלי
והשכחון שאליו היא מתקדמת
ולשמר אותה כאן באפן דיגיטלי
כי בשירה כל הזמן הדברים מתערבבים
אי אפשר לדבק רק בסדר, ברשימות מצאי ובפרוטוקול פעלות
זו יכולה להיות נקדת המוצא
אך אין בזה די
זרם התודעה מציף גם סגיות אחרות,
וזה לא אקדמי

והרי ברור לכלנו
שככה לא מנהלים ארכיון
לא בדיגיטל ולא בכלל
אבל
יש דברים שאי אפשר לשמר
והנה בכל זאת, כאן,
נשאת על גבי אפס ואחד
פסה מהעת הזו.

פברואר 2025

מתוך צ'יצ'ן איצה - כליל סונטות

הכתרה

בבית בלי מסד, בלי טפחות
וחסומים מחוש ומלגעת,
בשעת רצון בערב וך רוחות,
בפני גלגל השמש השוקעת -

ויסטריה ומרה מבלי משים
זורקות על החצר צל גיליוטינה;
עורף וערופה מארסים:
לבחיר לבה חיים שלמים המתינה -

צללים כאנשים משוטטים -
אני מכיר אותם - ולא אחת
דברו מקפלים ברהיטים,
מתפללים לאלהים משחת.

הצלם בחצר, צמא דם, מכתר,
משרה את נפשותינו כמטר.

פדיון

משרה את נפשותינו כמטר,
בגל צמצום חוזר ומערפל -
נחש משיל עורו, ומאתר
אדם קדמון, אל ינוס ראש מכפל,

מביט אל העתיד באמונה
שהעבר חולף ומתפזר,
שהעולם כבספר התמונה,
נולד ומת וחלילה חוזר -

השמש מלגלג כבר בשבתו
על החלון בדרת גשמים,
כי השטן מרביץ שוב את אשתו
(הסיקו אסטרונומים מדמים) -

נועצת בי עיניה התפוחות
מבעד לסנוור המסכות.

שבעה בתחפושות

מבעד לסנוור המסכות
אורח זר פורץ מהכירים,
מסיר את המסכה, עיניו לחות,
מרכין ראשו, מביט בנר: מתי, אם

מתר לשאל, נפטר? הלהבה
בוערת חשמלית, תוצרת אסיה;
שוב צפה על הפונק' אדוה אדוה
גלגלת של חבר מן הגימנסיה.

ומהו סוף הדרך, אם בכלל?
הרמז כבר שנים טמון בשחת:
לתרם תרומות לזכר החלל –
לתת תמיד זה טוב מרק לקחת;

טהרנו את המת להלוויה,
וכוס התנחומים לא רוויה.

בלונה פארק

וכוס התנחומים לא רוויה:
חבר קבור, גלף לקרנבל,
מבלי תאניה ואניה
נחשב עליו, נשמח ונאבל;

במסלולה בנפש האימים
האנקונדה שוב בדרך מעלה;
הטרם מתוך בפתח בנעימים,
פניך כצ'לוב בקתדרלה;

הצלם במראה העקמה
הוא סילואט שלך ומגלם את
חומת הזכוכית האטומה,
נמתחת השמימה, נעלמת –

האור יורד ובו־זמנית עולה,
גם משקף בישר, גם משלה.

בועז אהרונוביץ

צוריאל אסף

בך מבטחי

בך מבטחי, הסלע
העורב האפר, הצבי, בך מבטחי.
קו הגב המצקל
שלשה קני צלעות דקים
מבעד לערפל החשכה
למרחקי העדנים
ממדרונות ההר,
מפסגתו השפופה,
נושב כאן היפי,
יוקד בקר,
ואיננו כבה.

מתוך הדרת הדרך

לאט לאט השדה
בבת אחת התנשמת
עור, מתחיל עם הנברן בנתיבו

תקווה גדולה קלושה

מחצצרים עגורים
תחת נחשת שמש סתו
ואנפה פושטת יד
הכל נתן לה
כל התקוות הגדולות
קלושות

אחרי הסערה

אל כד המים
מן הארץ אוסף את הפרחים
פוסע בגן אט
אחרי הסערה

מניח בגמחה המוצלת
הנחפית בזיו

נצתת תכלת רחוצה
ברקיע
ברכסי ההרים
בעץ הזית
בעלי שיח המרוה

תם

גן עדן

לא הקרע, לא האבחה, לא הסכין
זה החלל הנפער בין הקצוות
הולך ומתרחב
גודע עתידות משתפות
מפרפרות כמו נחש קטוע
משתרג, אווז תפוח דעת
שאחריו הכל ערום, ערום וידוע

מילה

לפעמים מלה, מלה כל כך הרבה עתידות
עוקדת תכניות, בתער עור, במאכלת דבור
בערלת הלב, השבור

קצר

האיש הזה בפנה, בקצה
מביט, משפחה ישובה בקפה
ובעיניו קצר גלים שבורים
שלא הצליח לחבר חזרה על החוף
כמו חצי מאפה
פער פה
זה שלא היה מוכן כשהדלת נטרקה
וגם לא לפתיחתה
כשוננסת אשה
או עוזבת אותו
לנפשה

שיר לכת

לא בצעדים מדוידים
לא במקצב אחר
לא לשמאל, לא לימין
לא משתהה, לא מאמין
בתרועה, בטריקת מצלמים
קרשנדו, אבחה
שיר לכתך
מעמי
אימתי ואמי

אורן נאמן

בבל

"יש בו משהו פגיע"
"אם לא יעז, גם לא יגיע"
אכל בכל זאת
הן שותות אותו בצמאון להתפעל
יושבות על גדות הנהרות, בוכות
זה קצת מבלבל.
בכל

אמי

אמי כמו באר
של נפט, אמי
נוזל שחר ודכאונני
מחם רק כשהוא נשרף
בוער מלים לשיר אני
נושא אמי.

פרגמנטים

★

יותר מכל אני קרוב לספרים הלא גמורים. הספרים שקטע המוות, ולו המוות הפשוט ביותר, או הוויתור, הפריע לימרה האבודה הזאת, שאינה יודעת שובע, לשלמות. הספרים הלא גמורים מגלים איזה פורקן מפתיע לסופר הקורא אותם, המטריד את רוחו בשכלול ובדיוק ספריו המאוסים עליו. סוף אחר התערב בסיפור המתגלגל החי של הכותב, וכמובן גם במהלך הסיפור הכתוב עצמו, השתיק בלחישתו, גנוז. חי יותר הוא הסוף שקטע המוות, הסוף המקרי לפחות למחצה, אין בו אילוץ מצד הכותב, אין בו מאמץ. אני קרוב לספרים הגולמיים. באופן כמעט מוצהר, יש לי בהם מקום, לכל הפחות בשביל לשפר את הנוסח.

★

הסיום הוא יחידת משמעות הנכפית על הטקסט. כמה זר הוא הדבר שבכל טקסט מופיעה המשמעות הזאת, הסימן הזה. הכתובית "הסוף" באמת מופיעה בסופו של כל טקסט, גם כשאנינו רואים אותה מודפסת. כאילו היתה זו מילה קבועה שהצורה, בכל כובד משקלה, כפתה עלינו להשתמש בה. כאילו הטקסט לא שלוב בכל השאר, בכל מה ש"אחריו". הסיום הוא תבנית רגשית שאורבת לכותב ולקורא גם יחד, זולה ויותר מדי צפויה. עם הסיום עלינו להתמודד, עלינו להיחלץ מהסוף שנגזר על הטקסט, לטשטש ולהעלים אותו.

★

ג'ואנג'י. הספר מתקיים ואני רואה אנשים. מתוך חרכים רגועים מופיעים הפנים בירושלים. אני נוסע באוטובוס, אני נוסע והספר מהלך בעולם. נחרץ כמו שתיקה עתיקה. הספר מלהג, משנה את דעתו, מחליף את מחברו, לא מתחייב שמה שהיה ונכתב בו הוא בר תוקף.

★

אני רוצה ספר שיחתור תחת המחבר, שיהיה מה שהמחבר לא רצה, לא שיער בנפשו שיוכל ככלות הכל להתפרסם ממש, אני רוצה שהמחבר ישנה את דעתו, יסתור את עצמו, אני רוצה מחבר מוכר, אני רוצה שהמחבר יהיה מחברים, יגזים, אני רוצה שהמחבר יתמוסס, יתרכך להחריד, שכל הגילים יהיו בו, הנעורים והמוות, אני רוצה שיהיה אדם.

★

”איזה אסון, איזו קללה היא לי, שאיני מסוגל לדבר על הכמוס עמי, על הפרטיי – עם שום אדם, יהיה אשר יהיה. אולי משום כך החלטתי, סו”ס, – לאחר התנגדות ממושכת, אורגנית, לכתיבת יומן, – להתחיל בכך. היינו: לדבר עם עצמי. אך ‘הנצחיות’ שלנו, רחמנא ליצלן, זו הגאווה שלנו, זו ההכרה המבישה, שכל מה שאנו מוציאים מפינו ומתחת ידינו שייך, כביכול, לעתידות, לדורות הבאים אחרינו, ההכרה הארורה הזאת סותמת גם הרבה צנורות, שאצל בני אדם ‘פשוטים’ הם פתוחים, על כל פנים, ‘בינם לבין עצמם’.”
(אברהם שלונסקי, מתוך ‘פרקי יומן’, הקיבוץ המאוחד 1981)

★

הנדיבות וההקשבה מייפות פני אדם, גם את פניהם של מי שאינם יפים.

★

השירים, כשהם תלויים באוויר, אינם שירה. שירה מעניינת אותנו בשל משהו רחב מזה, אנושי מזה, מגומגם יותר ומלא סתירות פנימיות. בעולמה של השירה מעניינים אותנו המשוררים (הרי את הדרך אל השירה עצמה כבר זנחתי, היא כבר נהלכה). במובן הזה, עקרון ההפרדה בין המשורר לשירתו יש בו ויתור על זכות יסודית של הקורא, שמתממשת בקודש הקודשים של היחסים שמעוררים ספרים – כוונתי לרגע בוהק של סקרנות. איזה איש ספרות יכול להעז להחסיר מעולמנו ולו מעט מרגע כזה? שרטוט אישי כזה מפי המשוררים אין בו משום מעשה רכילות מסודר מדי, אלא הוא פתמיות רב־כיוונית, ייתור מלא חדווה, שקר מכסה שקר, סיפור (ספרי השירה שלי לא יעמדו בבדידותם).

★

שירים גנוזים למול שירים שפורסמו בחיי המשורר. על מגרעותיהם השונות זו מזו, ועל היופי השונה, אלו הן שתי סוגות נפרדות.

★

אלו המילים הנכתבות באותו העט שלי. הפרפר מרפרף בכנפיו, בכל פעם הצל שלו אחר.

ראה נא כי זוגנו למענה עולמות
קשרנו לראשך כתרים
על כל הפתחים והשערים
ראה נא כי אתה מכתר
לא כי רצינו אלא כי
מה נשאר?

עכשו מול השער:
באיזה שיר נקיש
על דלת?
באיזה שיר נכה
על חטא?

ראה נא כי אנחנו עומדים מול דלת
מבין החרכים, עומדים במחול סליחות
באיזה שיר נתחיל
לבכות?
באיזה שיר תרצה
למחל?
על הדיונות שחרבנו
על החול

משהו מקרקש במטבח
נע בין סירים מהבילים
אבא קורא לזה נחש
אני קורא לזה אמא

נחש עם רגלים מכניס לילקוט
פרות חתוכים
ומלביש אותי בשיטת הבצל

מישהו מטלטל צרור מפתחות
וקורא לי להזדרז ולצאת
אמא קוראת לזה אלהים
אני קורא לזה אבא

אלהים פותח לי
את הרכב
ומסיע אותי עד לשער

אני יוצא מהגן
ומקלף
כל קלפה: חם ובכי

לצאת מברגהיין

א

מה לחשה לך אסלה
באמצע לילה
כשירדת על ברכיך
כבתא ודוי

איך נחם החרס
האם גילי טואלט
הדיחו דמעוטיך
כסו חלליך

עת היית רפוי
גלוי וידוע
לפני הכסא

אם היה עליך מלאך אחד מליין
היה זה בעל פעור
שפדה אותך מרדת שחת
שקבל פליטות פיה, תמונתך, כפרתך,
ורפא בשרך

שרכס בגדיך
שטף פניך
והוציאך מתא השרותים

ב

משהו משתעל בך
ויוצא מהמשכן החרב
לאזור התעשייה

משהו משתעל בך
הולך על ארבע
מנסה לתפס קו

המוסיקה רעה בעיר הזאת
להק משטרות מילל
סביב קטטה

לידך עוצר רכב
מתוכו יוצא איזה עקיבא (מעשן כבד)
הוא צוחק ואומר
בוא ילד
נקח אותך הביתה

לאבא

רגשות האשמה,

אבא,

כבדים היום

מהתפוח של ניוטון נופלים

אל השמים.

אחרי מות

ולא נותר לי

אלא

ללעס שברי זכוכית,

שפעם היו מראה גדולה

בה השתקפה דמותך הקטנה

אמא.

שמש אלקטרונית

לאחותי צביה ז"ל

שמש אלקטרונית שולחת אליך קרניים גם בלילה

סורקת מרקמים של נגע,

שורפת גדול שצמח בשדות חדשים

בתוך הגוף המתכלה.

בסריקת המחשבות

אומר הרופא

לא אתרה המלה מות,

ואני מול עיניך.

שום זריחה לא רואה בהן,

רק שקיעה.

שקיעת הדם.

אם שואלים תאמרי שהכל מתפרק פה.
כך לא תהיה סכנה שמשהו
ישמט מבין אצבעותיו את העקר
והתפל ידבק בהן תחת הצפרנים
כמו זכרונות עמומים באחורי המחשבה.
שצף מלחמות גואות כלפיך,
המשיכה האכזרית, העתיקה, של הדם.
גם מי שנושאת את ההיסטוריה כלה
על גבה גומרת בסוף על חלון ראיה
בחנות ספרים מאבקת, יד-שניה

וחוט השדרה שלך, שצריך היה להיות
שלים עכשו, רוחש זמזום תמיד
בכל החמצן שהשארית.

התינוקות שלך הממאנים להוליד
זוחלים על הקרקע, מסריחים ודביקים
כמו נערים מפייחים במדים
עשויים עור, זעה וצער.
למרגלותיך האדם האדם הזה,
גופים נקרעים וזרם חם נגר.
בכל העברים שפיכת דמים.
בחדשות מדווחים על ארוע רב נפגעים
ובך מתכונן שוב דבר-מה קדום.

בחרף האחרון הצטרדתי קשה.
נחנקתי בשנתי וקולי נשבר.
נסייתי לברח לליסבון
אכל העצב השיג.
בשירה דחוסת הגעגועים
של זמרת הפאדו, בסמטאות הצבעוניות
של רבע אלפמה, במסעדות העממיות.
בכף המשקיף אל הים המתבתק לארץ הצוקים
הצער תפס בגרון: ארץ
נטרפת, יונקת קלון.

סופסוף נגמרה המלחמה
לפחות הכריזו הפסקת אש.
אפשר לשוב אל הנטוש,
לקושש שמחה. להחזיר
את החטוף האחרון. אחד -
מספר שקל לזכר, להתעקש
עד שישוב לאביו ולאמו. שלא
ישאר חלל.

גם הקיץ

גם הקיץ לא נסענו
לא ידענו אם הלב יניח לנו
על שפת אגם קוצף
דוכני מזון וגני שעשועים
אם נשוב נהיה אנוסים
בקרחים תוססים של עיר גדולה
בולעת ורוקקת בני אדם
שחיהם אינם כבולים
למעשי טבח ונקם.

ניצן יוגב

ערבה

ערבה קריאת עורב הערבה
מקלות אחרים.
עץ השטה משיט ענפיו,
זוהר מטל כצל על ההרים.

אתה פורק מתא המטען
זוג פנסים, שבירי ענפים,
אש קטנה.

אני סחבתי כל הדרך לכאן כרית רכה
ואת מורדות הגולן.
מעלינו זמזומים חגים,
אך הלילה, איננו משגיחים.

אתה מוזג בין שפתי
חלב מהשביל,
שערי מתערבל כשבילת,
רכון על ראשך
כענפי ערבה.

שֶׁכֶר הָאֲבָרֶשׁ

מאנגלית: רונן סוניס

מִשְׁקָה רַקְחוּ הַפִּיקֵטִים
מִנְצְנֵי אֲבָרֶשׁ:
חֶזֶק יוֹתֵר מִיַּיִן,
מִתּוֹק יוֹתֵר מִדְּבֶשׁ.
בְּשִׁלוּהוּ וְשִׁתּוּהוּ
וְנָחוּ הַמוּמִים
בְּמִנְהָרוֹת הָרֶכֶס
יָמִים עַל פְּנֵי יָמִים.

אֶף מֶלֶךְ קָם בְּסִקּוּטְלָנְד,
צוֹרֵר לְכָל צָרִיו.
הוּא הִתְעַמֵּר בְּפִיקֵטִים
וְהִבִּיסָם בְּקָרֵב.
מִמֶּנּוּ כְּאֵילַת
בְּרָחוּ הַנִּנָּסִים
עַד שֶׁנִּזְרַע הַגֶּבַע
מֵתִים וְגוֹסְסִים.

הַקִּיץ שָׁב לְאַחוּ
וְהָאֲבָרֶשׁ לְכָלֵב;
מִי שֶׁרָקַח מִמֶּנּוּ
סוּדוֹ נִשְׁכַּח מִלֵּב
כִּי הָרוּקְחִים בְּרָקַח
נִמְנוֹ עִם הַמֵּתִים
וְקִבְרֵיהֶם הִזְכִּירוּ
קִבְרֵי זֵאֲטוּטִים.

לְסִבֵּךְ יֵצֵא הַמֶּלֶךְ
הַשֹּׁכֵם עִם אוֹר רֵאשׁוֹן
לְקוֹל דְּבוּרָה בְּפֶרֶח
וּבְכִי הַחֶרְמֶשׁוֹן.
מִצָּחוּ הַחֲוִיר מוֹעֵם
וּבִקְמָטִים נָחֶרֶשׁ:
שֶׁכֶר אֲבָרֶשׁ חָסֵר לוֹ
בְּאַרְץ הָאֲבָרֶשׁ!

פְּנֵי הַמֶּזֶל הָאִירוּ
לְגִדּוֹד הָאָרִיסִים
שֶׁתַּחַת הַמַּפְלָת
לְכַדּוֹ שְׁנֵי רִמָּשִׁים:
שֶׁרִידֵיו שֶׁל עִם הַפִּיקֵטִים,
זֶקֶן וּבְנוֹ הַקֵּט,
וְאֵלֶּה לֹא הִשְׁמִיעוּ
וְלוֹ מֶלֶךְ אַחַת.

עַל רִמְכוֹ הַמֶּלֶךְ
נָתַן בָּהֶם עֵינָיו,
וּשְׁנֵי שְׁחָרֵי הַמִּצָּח
הַבֵּיטוּ בְּפָנָיו,
וְכֵה הַבִּיעַ אֶמֶר:
"הִקְשִׁיבוּ, תוֹלְעִים!
בְּמַחִיר שְׁקוּי הַפֶּלֶא
תִּקְנוּ לָכֶם חַיִּים".

הסב ובנו הנער
הביטו מסביבם
באדם הפורח
ובגלים תחתם.
ואז נשא ברוח
קולו של הישיש:
"דבר לי אל המלך,
בל ישמענו איש".

"אחרית ימי יקרה לי
ומה לי הכבוד?"
אמר הפיקט למלך,
"שלך יהיה הסוד".
כדרור זעיר צורח
נשא קולו החד:
"אמכר את סוד הרקח
ורק מבני אפחד

כי בני עודנו נער
שלא יירא מותו
ולא אמצעל במעל
לנכח מבטו.
צוה שיטביעוהו
לבל יראני חי
במחיר שקוי הפלא,
מורשת אבותי".

הבן נכבד בכבד
מרגל עד צואר
ואז השלך הימה
בטורף למשבר.
וכשנבלע כילד
במשברי הים
השקיף אביו מלמעלה,
אחרון לבני עמם.

"אכן, מבני יראתי:
עוד לא צמח זקנו
ואיך אוכל לבטח
בכח רצונו?
עתה כבר לא יועילו
לא אש, לא שוט, לא סד:
סודם של אבותינו
יגוע אתי לעד".

מרב קינן

מפגש

גֶּשֶׁם מְטֵשׁטֵשׁ חֲרָשׁוֹת שְׁלֹא לְהִרְאוֹת
חֲקִים יֵשׁ לוֹ לְגֶשֶׁם לְסִכְסֵךְ אֶת הַקּוֹלוֹת הַנִּשְׁבָּרִים

אֲנָשִׁים מְקַשְׁקְשִׁים אֵלַי מְעַט
לֹא שְׁלֹא קָרְאוּ עוֹרְבִים דְּבַר חַג

גֶּשֶׁם מְכַנֵּס אֵלַי צְפוֹר שְׁחִרָה אַחַת
בְּגִמְרֵי הַמַּחְרוֹזוֹת אֲגַמֵּל דְּמָעָה לְגֶשֶׁם

גבעול יחף

שִׁבְלִים נֶאֱסָפוּ בְּשֹׁדֶה הַשְּׁמוּט
וּבָא רוּחַ לְפִזּוֹר
פִּרוֹת רוֹקְבִים עַל בֶּד הַתּוֹת
בְּנֵי יֶשֶׁן עַל הַסֶּפֶה
עוֹד מְעַט וַיִּתְעוֹרֵר
כִּי אֵין זֶה הַשְּׁעָה לִישׁוֹן
אֵךְ הוּא עֵינֶךָ
וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁהִתְקַצַּר
גִּבְעוֹל יָחַף

מרב קינן

יום

פְּרָחִים הֵם מִבְּעַד שָׁמַיִם תּוֹשְׁבוֹת שֶׁל עֲנִי
כָּל הַבְּתִימִים עֲצוּבִים בְּצִבְעֵם הַזֹּהָר

אֲנִי תּוֹשֶׁבֶת לְפָרַח קוֹדֵר
וְהַשִּׁירִים הַמִּתְחַלְפִּים שְׁלִי הֵם יֶלֶד מֵעֵט מִבְּקָשׁ

הַיּוֹם אֲנִי רוֹצֶה לְרֶשֶׁם שִׁירִים לְעֵין צוֹצְלֹת
כְּמוֹ אֶרֶן מְקוֹשֶׁשׁ וְנִגְזָז עַל סֶף הַדֶּלֶת

לְקַרֵּא עַל מַעֲמָד מֵהֶסֶס בְּלִי פָּנֶס
לֹא חֲתוּל יִהְיֶה כָּל הַשִּׁירִים שְׁלִי הֵם יֶלֶד

אגם

אֲבָל רְאֵה אֶת הָאֵגֶם, אֵגֶם הוּא וְנִסִּיךְ תֹּארֶת אוֹתוֹ?
רְקִיעַ צִירֶת אוֹתוֹ?

מֶה שְׁאֲמַרְתָּ עַל אֵגֶם כְּזֶה שְׁאִין בּוֹ שֵׁם
לֹא קָרַח רְאִיתִיהוּ

לֹא אֶבֶק קְרֵאתִיהוּ
עַד שִׁשְׁמִט כּוֹכַב לְבָגֵד עֲשִׂיתִיו

דצמבר אדום

דצמבר, אני עושה את צעדי
על מדרכות סחי בטבורה של עיר,
אלהי היהודים הנוקם הנוטר עשה חסד
והבליע את עין אש התמיד בצל עננים.
כמעט אמצע דצמבר, סוף סוף אני יכולה
להנעיל את הילדה הקטנה שכה יחלה
וכמה שהתפללה לא קבלה
מגפונים אדמים.

מה שמאפשרים לנו

דצמבר, הילדה הקטנה מושכת בשרוולי
מבקשת לדלג בשלוליות,
אני צועדת בלב עיר מגפי בוקים
מאחורי משתרך שכל טפות אדמות.

דצמבר מאיר מנמנם ויש בי רצון לשמחה
אך הד פסיעותי איננו נוקש בדרך על המדרכה,
בבית החזירים הנבחרים מתנאים מתנאים
עונדים על דש סכת גרדום מזהבת
ואין בי אשליות,
הם רצחו וירשו את מנהיג השלום
ואותי ושכמותי בחדרה יסירו ממצבת.

דצמבר, הילדה הקטנה מרצה,
היא שותה ואוכלת כל צרכה,
לבושה בגדים חמים חדשים.
ומה כבר בקשתי,
להתברך בחלקי על פני האדמה,
אך אדמתי אדמת אימה מכת יגון
בתיך כלא, קרועת חומות,
צל אפל כובש משתולל פושע על פני גבעות.

שתי זונות צמוקות צמוקות ממדינה רחוקה
מדדות מרקדות חשופות חניכים
נאחזות שכורות בבקבוק.
היש מי שיחשק לפרק זרע או מכות
באותו שק עצמות עשוקות?
זונות זקנות, ממה הן מתקומות,
איננו מה שאנחנו בחרות להיות בתינו
אנחנו מה שחיינו מאפשרים לנו להיות.

מרק עוף ואטריות

זין

ראיתי את אגני משעול ונורית זרחי
אספות מתגוללות חנם באבק מסדרון
המכללה האקדמית ואין דורש.
שעות וימים תלמידות ותלמידים
הלכו וכאו מתגודדים, ואין,
אין מי שירכן ויקטף.
נדרשתי לכבודן, אספתי מזו ומזאת
ולמרות שידי היו עמוסות גרתי
אותן עמי ברפכת מיפו.
שורה שימבורסקה, אחדים אוהבים
שירה, אולי שנים מאלף, אך אפשר
גם לאהב מרק עוף עם אטריות.
ואני, משוררת של כמעט ארבעה ספרים,
לא כבדתי אפלו באסף בכריכה נקשה צבעונית
שיתגולל נשכח נזנח בקרן זוית.
גבבות גבבות מלים מגבבות, לשם מה לי.

היה לו זין קטן קטן
זין פעוט ורדרד לבנבן
סרוג ורידים נחבא בתחתונים מיוזעים
זין של משורר.
זין ענג זין רגיש
זין נסים ונפלאות
זהרתי סגלון בלב מאי
רפרפתי פרפרי אור סגל
וסוס לבן אציל טופף סביב סביב.
אל לנו להמעיט,
זין קטן היה כובש אדיר
נשים שחרו אל מלותיו פניניו
אל כפתורי מכנסיו
מעיר הבירה עד ללב פריס,
במו שתי רגלי עלייתי לרגל,
במו שתי ידי האבסתי בממלאים
מטלטלים רגלים על גב חומה מסלמית.

זין מפלפל זין אינטלקטואלי
מגן המעוטים אביר זכיות הנשים
אבוי למי שהרגיזו ונפל לעטו,
יכלנו להקים מפלגת צדק
אלו רק ידענו זו על זו.
זין שקרן רופס תולעי
זין מערער זין שברירי,
הוא היה חתיכת זין משוררי.

הפער

הפער הבלתי נתפס בין מי שמעיד
למי שעוד לא.

הפער הנורא
בין שני שמאים המודדים את ערכך.

לבית הספר שליךך מתכנסים
אלמונים לקנוניה נסתרת. הבית
בולע אותם ויורק אותך כמו חרצן.

גם השיר חוזר חפוי ראש אל
המחשב וטורק אחרי אית
השורות.

רק הצג הריק
שעיניו קרועות בכחל עוד
מנסה לרצד אליך.
אל תתפתה. קום ולך.

אוחילה

מגשש בגבו צמוד לקירות לבו הסדוקים.
אוחילה אוחילה.

אורב לאקדוחנים בראשו
מאחורי משקופי החדרים הסמוכים.
איחילה איחילה.

קורא כל ערב פרק בתנ"ך
המרוט שקבל בחטא
ראשונה כמי שמטיח יסודות של
בית מתפורר ותקול צנרת שבכתליו
דמעות כלואות.
חתתו. חתתו.

רק ידה של אשתו לפני ההרדמות
והפנית הגו
שולפת אותו ממעמקי הבור בחצר המטרה.
אילילה אילילה.

אבל הכל טוב מרגיע אותו גם קיר חור
ומעלף כמו שמרגיעים בחיל
ורעדה כשהכל רע.
יירא. יירא.

סליחה, הוא שואל ברחוב,
איך אני מגיע אלי?
כשתגיע, שאל אותי שוב,
אומר העובר
שלא ישוב.

בשער גן הילדים. זיכרון

המנות הוא משחזר סכינים פרגאי שוחר טוב
בשם וילם במגבעת עגלה הממתין לך במקום
אמך בשער גן הילדים. וכדי להרגיע אותך
השליפר מחליק את סכיניו בחיוף חביב
ובעדינות רכה על צווארך להראות שלא אליך
תשוקתו אלא אל מנת בשרך שהכינה לך אמך
האבלה.

נעלי גיבורים

הזמן שלוקח להתיר את שרוכייהן של נעלי הגבורים
מעל גופת החלל החלולה מגבורה
מנפה מן הנצח שלו.
כנביא שאבד את כתבת המיל של אלהים
נעליו שוכחות בהדרגה את מגע האדמה
אבל היא דבקה בהן בגושי רגבים שביין
שוחות הסליות, ומנבאת מה שיקרה לו.
ובעצם כבר קרה.
לא משנה אומרת אמו, המושחת את
הנעלים למלכות שדי במשחה חומה, מצחצחת
עד דם, ומתקנת את תרבוש השוטים שלראשה.
העקר שיופיע מדגם
למסדר מותו.

כְּשֶׁאָמְרוּ נִגְמָרָה הַמִּלְחָמָה, הִתְכַּוְּנוּ לְמִלְחָמַת אִירָאן וּלְרִגְעַ שְׂכָחוּ שְׁעֵדִין לֹא נִסְתַּיְמָה מִלְחָמַת הָעוֹלָם הָרִאשׁוֹנָה. בֵּין כֶּךָּ וּבֵין כֶּךָּ, לֹא הָיוּ אֵלֶּה לֹא הַמִּלְחָמָה הַשְּׁנִיָּה וְלֹא הַמִּלְחָמָה הָרִאשׁוֹנָה, כִּי אִם הַמִּלְחָמָה הַתְּשִׁיעִית וְהַמִּלְחָמָה הַשְּׁמִינִית. בְּשָׁעָה שֶׁנִּסְתַּיְמָה הַמִּלְחָמָה הַתְּשִׁיעִית, עֵדִין נִמְשְׁכָה הַמִּלְחָמָה הַשְּׁמִינִית, אִף שְׂכָבֵר חָדְלוּ לִקְרֹא לָהּ מִלְחָמָה. אָמְרוּ 'בְּשָׁנָתִים הָאֲחֵרוֹנוֹת' אוֹ 'מֵאָז הַיּוֹם הַהוּא' וְהָיוּ מִי שְׂסָכְמוּ יָמִים. חֲלוֹנוֹת בְּנֵינִים הָאִירוּ שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וְאַחַד, נִירוֹת דְּבָק עַל דְּשִׁי בְּגָדִים מִשְׁחוּ בְּכֶתֶב יָד מְעַגֵּל שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וְאַחַד, וְעַם זְרִיחַת הַחֲמָה הִתְחַלְפוּ שְׁלֹטֵי חוּצוֹת שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וְאַחַת פְּעָמִים. רַק מִלְחָמָה, מִלְחָמָה מִמֶּשׁ, כָּבֵר לֹא אָמְרוּ. גַּם הַחֲשׁוֹבוֹת תְּשִׁיעִית וְשְׁמִינִית אֵינָה תּוֹרַת אֱמֶת. זֶה, אָמֵנָם, דּוֹחֶסֶת תַּחַת כְּנָפֶיהָ אֶת הָעֲצָמָאוֹת וְאֶת קֹדֶשׁ וְאֶפְלוֹ מוֹנָה יוֹם רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי וְשְׁלִישִׁי וְרִבְעִי וְחֲמִישִׁי, עַד שִׁשָּׁה יָמִים מוֹנָה, וְלֹא מִתִּיגַעַת לְהִבִּיא בְּחֻשְׁבוֹן גַּם אֶת הַהִתְשָׁה. וּמוֹסִיפָה עַל כָּל אֵלֶּה אֶת יוֹם הַכְּפוּרִים, וּמַגְדִּילָה לְהִבְחִין בֵּין מִלְחָמַת לְבָנוֹן הַבְּכוּרָה לְבֵין זֶה שְׂבִמְאָסָף (יֵשׁ הַלּוֹחָשִׁים מַעַת לַעַת כְּמָה רִאשׁוֹנוֹת כָּבֵר נִצְטַבְּרוּ וְכְמָה שְׁנוֹת הַחֲרוֹת הַחֲזִיקוּ אַחֲרֵיהֶן). אָבֵל כָּל זֶה לֹא חָשׁוּב, מִמִּילָא לֹא סִפְרָנוּ אֶת הַמִּבְצָעִים.

אמי, אמי

מה שקרה לי, אמא

למה

עזבתיני למה

אמי

אמי

למה

עזבתיני. (מים קרים ברחם אמבט

אדים נעטפים על הקירות ונטפים

מים משיש, דמעות, וכל הזמן הזה)

אמי, אמי

למה, למה

(עוטפת גוף במגבת, מנורה מפיצה בכתם

מיבשת שער, חייה: מגנזיום, כוס מים

אמי! אמי! למה? אמי! למה עזבתיני?

למה עזבתיני אמי? אמי! למה?

וכל הזמן המבזבז הזה)

אמי, מביטה אל תוכי מתוכי

נבטת מתוך הראי

אמי עמי

אמי

אמי

האם את שומעת אותי?

כאן אני.

האם את זוכרת אותי?

האם את יודעת?

מה שקרה לי מאז שהלכת

וכל הזמן הזה, אמא

אמא אמא אמא

אמא בלי הפסקה אמא

אמא. והאשמה, אמא, האשמה

כל הזמן אמא וכל הזמן אשמה

ואין לזה אוצר, מלים. זה רק

זה כל הזמן ה זה ה זה. הקריאה

אמא אמא אמא אני מרגישה

אשמה ובושה

אמא בואי תצילי אותי.

אודיה רוזנק

מקום

אור גוֹעַ
הַכֶּתֶם הַגָּדוֹל הַנֶּצְחִי נִדְמָה שׁוֹקֵעַ
מִבְעַד לַתְּרִיסִים, הַשָּׁקוֹף
מִהֶבֶב הֵב.

רַפְסוּדָה מִכְחִילָה
אור דוֹעֵךְ
זָקָה טוֹבַעַת
(אֲנִי לֹא מְנַסֶּה לְהוֹצִיא מִתּוֹכָה מְלִים אַחֲרוֹנוֹת)
בְּהִנָּנִי אֵינָנָה.

אֲוִיר כְּסוּף, חֶלֶק, אֶפֶל
קִר. טָחוּב וּמְשַׁעֵל.
גְּשׁוּשִׁים בְּתוֹךְ הַכְּלוּם.
הַבְּלָעוֹת בְּתוֹךְ הַצֵּל.

יונתן יבין

מחזור לאחות מתה

לדפנה

סופאני

אחותי

אחותי חולה

אחותי חולה במחלה

אחותי חולה במחלה סופנית

סופני

סופאני

סוף אני

אחותי

אחותי מנסה הכל

מנסחת הכל

מנסחת בלי קול

אני נזכר לפעמים

שהיא נעה לאט

רפכת אקספרס בכיוון אחד

בקרון המזון

נערכת הסעדה האחרונה

והיא כבר לא אוכלת

לא אוכלת

ולא שואלת

ולא עונה.

אחותי

אחותי מתה

אין יותר על פני כדור הארץ

אחותי

אין נקדה שבה היא מתהלכת.

אחותי היתה.

אחותי הלכה.

אחותי איננה.

אבי זעק

אמי בכחה

אלפים באו ללוותה למנוחתה.

באו רבים לביתה. אמרו

שהיתה והיתה והיתה

ואני אמרתי במבט שהיה בו

גם ממבטה

בלבי אמרתי וללבי

ולאחותי המתה:

שהיא היתה גם כמוני

ואני הייתי כמוהה.

★

לְאַחֲרוֹנָה הַסִּמְכָתִי
לְשׁוֹחֵחַ עִם זָרִים
עַל מוֹת

אני בא אל המטבח

אָנִי בָּא אֶל הַמִּטְבָּח
מִחֲדָר הָעֵבוּדָה

אָח!

פֶּתֶאם שׁוֹב: אָחוֹתִי מֵתָה

אָח.

שׁוֹב פֶּעַם וְהָרִי יִדְּיעָה

שֶׁהִתְקַבְּלָה זֶה עֵתָה:

מוֹתָה.

מוֹתָה?

מוֹתָה!

בְּשׁוּרָה נּוֹפֶלֶת בְּחֻבָּטָה עַל מַח עָרַל.

אִינִי מִצְלִיחַ לְהִטָּלִיא

אֶת אֶקְסִיוֹמַת הַיּוֹתָה

לְהַעֲדָרָה

אֶת הָעֵבֶדְפָּנָה הַזֹּאת לְעֵבֶדְפָּנָה הַזֹּאת

אֶת מוֹתָה לְהַגְיוֹן הַבְּרִיא.

לְהַגְיוֹן הַחוּלָה? – בֵּן.

לְהַגְיוֹן חוּלָה בְּמַחֲלַת סוּף אָנִי.

ימי עיון

מֵה שְׁלוֹמִי אָנִי אֶגִּיד לָךְ מֵה שְׁלוֹמִי

שְׁנִיָּה בּוֹדֵק לָךְ אִם בְּכָלֵל שְׁלוֹמִי

עוֹבֵד הָרֶבֶה מִשְׁתַּדֵּל לְהַעֲסִיק אֶת עֲצָמִי

אָבֵל לֹא מְשַׁלֵּם לְעֲצָמִי לֹא

נוֹתֵן הַפִּסְקוֹת אֲכָל לְעֲצָמִי לֹא בּוֹדֵק

לְעֲצָמִי אִם הַחֲתִים כְּנִיסָה יִצְיָאָה

אִם הַשְּׁלִים מְכַסֶּה

אֶת יוֹדַעַת, הָעוֹלָם מִסְתַּדֵּר מִחֲדָשׁ

לֹא כָל-כֶּךָ מוֹצֵא אֶת עֲצָמִי בְּסִיטוּאֲצִיּוֹת חֲבֵרָתִיּוֹת

הָיִיתִי בְּיוֹם עֵיוֹן עִם כָּל מִינֵי וְהַכֵּל נִרְאָה

סוּרִיאָאֶלִיסְטִי

אֲנָשִׁים יָשְׁבוּ שָׁם נְטוּלֵי אֶבֶדֶן אֵף שִׁידַעְתִּי

שְׁרָנִי לְמָשָׁל (אֵיךְ אָדָם יִכּוֹל בְּכָלֵל לְהִיּוֹת מָשָׁל לְמַשְׁהוּ?)

אֶבְדָּה אֶת אִמָּה לְאַחֲרוֹנָה

אֵיךְ אֲנָשִׁים שְׁמֵאֲבָדִים אֲנָשִׁים מְמַשִּׁיכִים

לְבּוֹא לִימֵי עֵיוֹן?

מעשן ואוכל גלידה
 מדבר עם זרים
 בשבת הקפצתי את הילדה לסרט אז נגשתי לירקון
 פגשתי במקרה את יורם ממומנט שאבד ואבד
 נגנתי בלילה בגיטרה קצת פוליקר קניתי בבקר קרוקס
 החיים קצרים, אני משתדל לזכר
 ברגעים שמתחשק לי
 והילדים אל תשכח את הילדים
 אני מותר ומתחרט והולך על זה בכל זאת
 כי החיים קצרים.

לא קצרים מדי.
 קצרים כפי מדתם.
 כל יום הוא יום עיון.

טבעת לחם
 מפרוסות של לחם אחיד
 אני מכין בבקר כריכים זהים
 לילדי המיחדים
 ובבואי לחנק את השקית
 בטבעת הפלסטיק שבה שזור תיל
 אני רואה את תאריך התפוגה
 והוא יום הולדתה של אחותי
 אשר התפוגה
 עבדפנה.

נפגש בשבת
כתב האלמן
נפגש בשבע חברים קרובים משפחה
ומשפחה מבחירה
נפגש ואני עומד למול הלחם האחיד
ואיני נפגש
ואיני אחיד.

אני בכיר-רע
ובכיר רע זולג בי פנימה ואינו נשפך מדפן העינים
אל הלחי ואל הלחם
בכיר אחיד נעול בשקית.

ואני פותח את סגר הטבעת
ועונד אותה על קמיצתי
את יום הלדתה של אחותי.

הלחם הצעיר נלוש בעתידה
של אחותי שבו ידעה
שלא תהיה עוד.
עתיד קם ונוצק לתוך תבנית
ונאפה להווה אחיד

מירון ח. איזקסון

שִׁמְרֵ אֶת הַדָּבָר

רוֹצֶה לוֹמַר לָךְ אֶת הַדָּבָר,
אוֹלֵי לְדַבֵּר בִּלְעָדָיו.
דְּבָרִים אֲחֵדִים הֵם עֲדִין יוֹתֵר מִשְׁפָּה
שֶׁלֹא סִימּוֹ לְהַמְצִיא עֲבוּרָה מְלִים.

מִבְקֵשׁ לוֹמַר לָךְ בְּלִי זֶה הַדָּבָר.
לְשֵׁם מָה אֶת זְקוּקָה לוֹ
כְּשֶׁאֵת צָבוּר שִׁתְקָנִים?

מִתְעַקֵּשׁ לְלַחֵשׁ דּוֹקָא לְמַצְחָךְ
דְּבָרִים אֲחֵדִים אֲחֵרוֹנִים:
גְּדוּתָיו נוֹתֵרוֹת בְּךָ תָּמִיד יִצְוִרִים קְשׁוּבִים
לְדַבֵּר שְׁאֵנִי בְּגִלְלוֹךְ מְדַבֵּר.

כָּכֹר אָבִי שִׁמְרֵ בִי אֶת הַדָּבָר
כְּדִי שְׁכַשְׁיִסְתִּילֵק (לֹא) מִמֶּנִּי
לֹא תִסְלַק תְּרִדְתּוֹ שָׁבָה אֲנִי מִחֲבָקְךָ.

אשקר הורים

שברתי לשוני לנדבה ויצאתי.
עניי עירי קודמים לאמי
קודמים לאבי.
כך החלטתי לעשות למרעיבים.
לשוני מר ומחי חזיר
על כן, אבשם זרים ואשקר הורים
כלומר,
אני נוקם והם לא יודעים

קריאתה של אמי

עצב זלעפות עלי.
שערי דק
ודאגה מנקרת בי ראש
(הכל קורס אל הכתר)
מבטי עוצם ומצטמצם
שמיעתי חדה כנץ רעב
ומעבר אל הרי הזמן
(שלשה עשורים ויותר אם לדיק)
קריאתה של אמי – צוחות אילה נצודה
עמרי
עמרי
עמרי

קום

יום הורים

חסדים מטלים עלי צל
כלומר,
הם שם
אך דבר מה מסתיר.
אסביר:
זה לא מה -
מונע חסדים להאיר בי,
אלא מי.
כונתי,
אבי ואמי.

כל הארץ

אמי יושבת ובוכה ואני יודע
הנחמות ברחו לה מהבית
השקית נקרעה והזבל טפסף
יש בעיות עם המעלית אז
היא עולה ויורדת שש קומות ברגל
העיפות שומטת לה את הכתפיים
הורידים בולטים ברגלים
עם טלויזיה ברקע
היא עושה ספונג'ה ובוכה
ואני יודע
כל הארץ זועות ודם
ואמי לא מצליחה לנקות

ליאב מזרחי, דמעות של מלחמה, 20x18 ס"מ, 2026

שחף ארו

שירה זה יפה

אני כותב לך ממקום פתוח,
פלג נמלים שחר
נשפך,
ממלא את שדה השלף.

כל פסיעה כאבן
שוקעת במים,
להק חגב נתז לצדדים.

אני הולך
להרעיש בעלים, מה יבוא
יבוא.

שלף פוצע בשר, מטפטף
זכרון קצר.

רוח שדה יבש
יד קטנה מחזיקה גלאי מתכות,
אנחנו מחפשים מטבעות עתיקים.
ברזל בברזל מקרקש.

חוטי חטה דקים, כפופים.
נותנו לחפש,
לדרך בייבש.

אתה אומר:
שדה זה יפה
שירה זה יפה,
אבל מתי תכתב על הרוח?

סיאנס

שמים עשירה ודקה
שעת הער הספית
עוטה אני גלימת לילה גלית
וקורא ליאיר תאיר
וקורא ליאיר תחזיר
וקורא

אם אפגש בו
מתבונן בקן צפור יבש
אשאל חושש את יאיר
מה מקור הצפור
מה עקשת
נוצה לבנה?

זו העיר
אין במי להעיר
עירי הקול
ואין מוצא יאיר

נדמה נעלם
כשנות נזיר
מעל פסגת עולם הבא
מעל מחול הזמיר

בחורץ, בפנים החשכה
מנתרת צפור לשם פרוור
עוצרת
מעל מלה שכחה.

החטוף

שאלת אותי
מה מִשְׁפָּחָה הַזֶּמֶן בוֹ נִדְרָשׁ לְנוּעַ
הַטֶּפֶטוֹף בַּחלּוֹן הוֹפֵךְ
לְזֶרֶם כְּנוּעַ
רַעֲבָתִי לֹאמַר כִּי נַעֲשֶׂה זֹאת חֲטוֹף
כְּאִסּוֹף הַשָּׁעַר מִפְּנֵי הַטְּרוֹף
הַסִּסְתִּי לֹאמַר
כָּאֵן זֶה לֹא הָעֲנִין
וּמִי צָרִיךְ יֹשֵׁב אֶת הַיֵּלֶד מִהֲגֵן
וּכְדֵי שְׁנוּכָל לְנוּעַ כְּתַמִּימִים
נִדְרָשׁ לְהַמְשִׁיךְ בַּתְּנוּעוֹת הָאֵגֶן
כָּאֵלּוֹ אֵין זְמַן אַחֵר
וְאֵין דּוֹקֵר לְכַבּוֹת
כָּאֵלּוֹ עֲנֵן סִחְרָחֵר כָּאֵן
עַד נִדַּע בְּסִימָן אֲנִיחָה
סִימָן הַשִּׁיבָה
זוֹ זְרִימָה שֶׁל צִלְלִים וְלִילּוֹת רַבִּים
אֲרֻגְמָן שֶׁל טְמָאִים
וְאֵיךְ נִתֵּן

התמעטות

בְּצַעֲדֵי קִבְרוֹן כְּבָדִים
קָרַב סוּפָה שֶׁל נִיעַת יוֹם,
מִחוּץ לַחלּוֹן יוֹנָה
הוֹלֶכֶת עַל קִצָּה אֲדָן.
מְטַפֵּל הַשָּׁעַר מְסַפֵּר עַל טִיּוֹל
בְּאַפִּיק נַחַל,
עַל גְּדוּתָיו
פְּרִיחַת פָּרָג אָדָם.
אֵינוֹ מְסַפֵּר אֶת מָה
נִטָּמֵן בְּקִרְעֵי אֲדָמָה.
רָגַל שְׁעוֹנַת רָגַל,
מִהֶסֶסֶת כְּעֻנְף בְּגֶשֶׁם.
צֵאתוֹ מִהַחֲדָר
מִנֵּין פְּעִימוֹת לֵב.
אֲנַעַל אֶת הַדֹּלֶת, עָרֵב
מִתְמַעֵט אֶפְשָׁרִיוֹת.
אָשׁוּב אֲלֵיכֶם אַחֵר זְמַן.
אָשׁוּב לְהַקְרִיא סְפּוֹר,
סוּפּוֹ פְּתוּיָה
אֲנִיחַ אֶתְכֶם בְּמִטָּה.
אֲכַסֶּה.
אִם תִּרְדָּמוּ?

חללים

אֲנַחְנוּ מְגִיעִים לְכָאן

וְאֵין כָּאן דָּבָר

רַק שְׁחָפִים מְרַחֲפִים אֶל הַיָּם

עֲרֻמוֹת שֶׁל בֶּן

וְעֲרוּגוֹת שֶׁל חֶלְדָּה יִרְקָה

עַל תְּלָמִים שֶׁל צֶדֶף.

אֲנַחְנוּ רוֹאִים אֶת הַשָּׁמַיִם

כְּמֶרְכָּד אֶפְרָפֶר שִׁיֹּרֵד

וּבְאֶפֶק מַעֲבָר לְאַחוֹ

עֲמוּד אוֹר כְּבוֹי שְׂרוּקָד.

תְּלִי אֲדָמָה רֶטֶבָה

זְכֻרֹנוֹת שֶׁל אוֹקֵינוֹס

שֶׁנֶּסֶוּג מִן הַחֲרָבָה.

אגון-קוטנביל 18.07.25

כמעט כל דבר

כְּמַעֲט כָּל דָּבָר מְזְכִיר לִי אוֹתָהּ

עֲגִלִּים בְּצֶבַע זָהָב

סֵהָר הָרָה

עֲצִים מְנַשְּׂרִים לְמַחְצָה

כְּנִסִּיּוֹת סְגוּרוֹת

בְּתִי־קֶבֶר שֶׁשְׁעָרֶיהֶם פְּתוּחִים

סְגוּר

בְּלַעֲדֶיהָ, אֲנִי קָל יוֹתֵר

אֲבָל קִיּוּמִי מְטֹל בְּסֶפֶק

אֲנִי פּוֹנֶה אֶל הָעֵתִיד

כְּמִגְדָּלוֹר שֶׁמְחַפֵּשׂ סְפִינָה טְרוּפָה

זְמַלִּין, סַרְבִּיָּה, 28.07.25

שדה החוט

בְּכָל שָׂדֶה יֵשׁ חוּט.
חֲמוּד שְׁלִי, בְּכָל חוּט יֵשׁ שָׂדֶה.
בְּכָל שָׂדֶה יֵשׁ חוּט שֶׁהוּא יוֹתֵר חָדָשׁ.
גַּם בְּכָל חוּט יֵשׁ אֵשׁ קָרָה שְׁמִתְפַּשֵּׁטת
כְּמוֹ בְּשָׂדֶה. מִהֶקְצֶה אֶל הֶקְצֶה.
לֹא אֲשַׁקֵּר. מֶה שְׁלֹא רוֹאִים מִהֶקְצֶה הַזֶּה
גַּם לֹא רוֹאִים מִזֶּה.
זֶה כִּבְר תְּלוּי. זֶה תְּלוּי כִּמָּה חֶזֶק נִמְתַּח.
הַמֶּתַח מְשֻׁנָּה, לְעֻמַּת זֶרֶם הַחֲשָׁמַל.
גַּם הַשָּׂרֶף יֵשׁ בּוֹ אוֹפֵן, וְהַשְׁנָאֵן הוּא
מַעֲיִן שְׁנַאי. גַּם בְּכָל חֹד יֵשׁ שְׁלֵדָה.
שְׁלֵדַת הַחֹד. כְּמוֹ שֵׁשׁ חָדָשׁ סְדָרִי וַיֵּשׁ סִינּוֹד.
זֹאת וְעוֹד. יֵשׁ סֵדֶר לְדְבָרִים. הַסֵּדֶר הַפְּחוּת.
עֲכָשׁוּ תַחֲשֹׁב שֶׁהַחוּט פָּרוּם.
בְּאִיזוֹ זְכוּת?
לֹא, הַפְּרִימָה הִיא רִגַע מְכוּוֹנֵן.
לֶה עֲצָמָה יֵשׁ וְקִטּוֹר, תָּנוּעַ.
אִם הִיָּה לֶךְ מִיָּתֵר וְהִתְפַּקֵּעַ, זֶה הַתֵּדֵר,
זוֹ הַפְּרִיטָה, הַתּוֹ הַצּוֹנֵן, הַשּׁוֹהֶה זְמַן מָה
מַעַל כָּל הַמְרוֹחִים בְּלִי לְהַפְתֵּר
כְּמוֹ עֲבִ"מ זוֹרֵחַ הַמְרוֹחֶף מַעַל שְׂדָמָה.

הִיָּה

צָרַרְתִּי אֶת הַמִּשְׁפָּט "וְאִם בְּכָל זֹאת הִיָּה מַשְׁהוּ
שִׁיכַלְתִּי לְהַגִּיד" וְהִשְׁלַכְתִּי אוֹתוֹ לִירְקוֹן.
בְּמֵאֵבֶק אֵיתָנִים הִצְלִיחוּ חֵלֶק מֵהַמְּלִים לְהִשְׁתַּחֲרֹר,
בְּקִעוֹ מֵהַמְּצוּלוֹת וְשָׁחוּ אֶל הַגְּדָה. לְפָחוֹת אַחַת מֵהֶן
מִחִפְשֵׁת אוֹתִי, רָטְבָה עַד לְשֹׁד אוֹתִיוֹתֶיהָ, זוּעֶמֶת,
נְטוּלַת כָּל מִשְׁמָעוֹת כְּשֶׁלְעֶצְמָהּ: "בְּכָל", מְגֹאֶלֶת בְּחוּל,
אוֹ אֶפְלוֹ "הִיָּה", שְׁפָתָאם הִיא חִיָּה.

אהבתנו

כפות ידינו

השנים ומאבק ההשרדות
לא גרעו ממנה אף נדמה
שבצרו אותה
איני מימן בשירי אהבה
אבי ידע לאהב ולא ידע לחבק
עד גיל מאחר לא כתבתי נכון
אהבה והקדמתי ה' ל-א'
איני המאהב שרציתי להיות
אני אוהב אותך לסרוגין
פעם אוהב
פעם אוהב מאד

אני עודי מחכה
בכל מהותי
שתחזרי ביום
מקרי של חרף
נשב במטבח
אמרח פרוסה
בחמאה ומכפית
תלחכי רבה
לא נדבר את המיתר
לא נסביר את שהיה
נביט בכפות ידינו
עושות אהבה

יסמין אבן

האבק הזה

האבק הזה, גִּדְמִי הַבֶּטוֹן הָאֶלֶּה,
הָיוּ פַּעַם בֵּית.
הָיוּ פַּעַם מִפְתָּן שֶׁעַל סִפּוֹ צִנְחָתָהּ, מִתֵּשׁ,
מִשִּׁיל מֵעֶלְיָהּ שִׁקִּי תֵּלְאוֹת.
הָיוּ פַּעַם מִטְבָּח מְבַעֵב תַּבְשִׁילִים מְחַבְּקִים.
וְהָיוּ פַּעַם מִטַּת אוֹהֵב לֹא אוֹהֵב.
כָּמָה שִׁירִים נִכְתְּבוּ בְּבֵית הַזֶּה
כָּמָה מְלִים נוֹרוֹ בְּתוֹכוֹ, לְטָפוֹ, שְׂרָפוֹ, סִטְרוֹ,
כָּמָה מְלִים שֶׁתִּקּוּ עֲצָמָן בְּחָלָל בֵּין הַקִּירוֹת
כָּמָה רִגְעִים הִקְפִּיאוּ לְשׁוֹן וְאִבָּנוּ אֶת הָאוֹוִיר
כָּמָה צַעֲדֵי רִקּוּד וּמַחֲוֹלוֹת יָדְעוּ הַמְרַצְפוֹת
כָּמָה תַּקְלִיטִים הִתְנַגְּנוּ, נִשְׁרָטוּ,
כָּמָה סְפָרִים נִקְרְאוּ, לֹא תָמִיד עַד תָּמָם
וְהָאוֹר כָּבֵה, וְהָאוֹר דָּלֵק,
בְּבֵית הַזֶּה,
שֶׁעֲכָשׁוּ אֶבֶק

אבדה לעולם הספרות

פרי מגדים

לאמי ששכנה אותי במחסנה תשעה חדשים
 חנם אין כסף
 תחת מכות וסירים
 אהיה אבדה
 כשאלך לעולמי
 לאהובתי שהעניקה לי חיים
 אהיה אבדה
 לאחותי שרצה יחפה על אספלט
 בוער כסנה
 להרביץ למי שהרביץ לי חזרה
 אהיה אבדה
 לחברי שהיו סביב שלחני מסבין
 ובוצעים לחם ללא סכין
 סופגים למפרציו ים אדם חריף
 ומתפלפלים על הקיום האנושי
 ומנחשים עתיד בכדור בדלח פורח
 אהיה אבדה
 בלתי
 כל היתר לא הפירו אותי מעולם.
 כל היתר היו זרים.

אנחנו חוזרים לארץ שעזבה אותנו
 ומראה לך את הגנה בה שחקתי עם כלבי
 בזמנים בהם השמש היתה חברה
 דמעות דבש פורצות מן הברזיה
 דרך אשנב תריסים רואים -
 הבית בו גרתי מאכלס רוחות רפאים
 בתחום הגדר הזאת קמנו פעם לתחייה
 מטוס חונה לצד צפרדעי האשפה
 מחמם מנועים
 להחזיר אותנו הביתה
 לחוף מבטחים
 האדמה מתכרמט
 ומצמיחה עשבים שוטים
 חרקים מכניים מטפסים עלינו
 דלת האוטובוס המעופף נפתחת
 מדרגות משתלשלות מבטנו החוצה -
 אנחנו עולים חדשים
 בכפר הגלובלי
 של המאה
 העשרים
 ואחת

ג'ון דאן

שוטה כפול

מאנגלית: אברהם עוז

שוטה כפול אני, ידעתי טוב,
על שאהבתי ועל שאכתב
על כך בזמרי בכיני;
אך מי חכם ולא יהיה אני
לולא פני השיבה לאסוני?

כמו נקיני קרקע מפתלים
סופגי טרשת מלח מן הים
חשבתי יסורי להעלים
בחד חרוז עד כי אמתיק מרים.
יגון ספור עקצו כבר לא ימאיר
אם ירסן ויכבל בשיר.

אך עת עשיתי זאת בא איש פתאם,
לפרש אמונתו לאור היום,
שר יסורי בקול סורר,
ועת שמח שומעיו, שחרר
יגון אשר שירי פורר.

לאהבה וכאב יאה מנחת השיר,
אך לא כזאת הערבה לשמע.
הן את שניהם תרבה ותעשיר
כי תהלתם גדלה ומתפרסמת.
ואני שוטה כפול כבר פי שלשה;
ממעייט חכמה שוטה קופץ בראש.

אז למה התגרשתם?
וכוח על אריחי האמבטיה.

על זה מתגרשים?
כל המריבות שרכנו, וכל אלה ששתקנו בתבוסה
וסגירת המרפסת, והסימנים שלא דוהים,
וכל העיפות שנבנתה בינינו
וכל הדרכים בהן התרגלנו לברח, והמרמה
והטינה, והסודות
והאבל על כל שנות הקר
הפכו לנוזל לוהט, ציר נשואים בשרי
ויד ועמק
שהתנקז כלו אל וכוח אחרון
על אריחי האמבטיה

למה רק עכשו?
בפעם האלף שזכוב נתקע בזוגית החלון
הוא מפסיק להאמין בקיומו
של החוץ.

אהבה, היתה?
כפי שדג נוי את האקוריום בו נולד
כפי שמחלה את החולה בה.

ועכשו, מה הכי מפחיד?
שיר הלילה העצוב של מנוע המקרר

וסקס, היתה?
על כך כבר לא אוכל לענות במקומכם.
אני יכולה רק להתבונן בכתב היתדות
שחרטתם
על גופי.
לאור הלפיד, על אף התישנות העור,
מתגלה ספור של
רעב וכווץ.

והילדים?
קו חוצה מקדקד הראש
עד הבהונות
חצי חצי
להפרד איני יכולה.

צביה ליטבסקי

רו-וח

הָרוּחַ הַזֶּה שְׂבִינִי
לְבִינִי

בוֹ נוֹשָׁבֶת הָרוּחַ

היכן אני

רכובה על פְּעִימָה
גולשת בְּמוֹרֵד
עוֹרֵק הַלֵּב, מְבִיטָה
בְּחִלְלִים הַחוֹלְפִים אֶל מוֹלִי, אֲפִלִּים
מוֹאָרִים, דְּפוּגֵי קְרוֹמִים
חִלְקִלְקִים, תַּחְתָּם
זְעוֹת חִלְקוֹת שְׂרִירֵי כְּבֶשֶׂר
דִּיוֹנוֹן עֵנֶק בַּחֲשֻׁכָּה
וּכְמוֹ בִּיעַר מְסַעֵף
נִימִים
מְדַקְקִים
אֶל כָּל עֶבֶר,
מוֹאָרֵי קְצוֹת.

היכן אני?

הַפְּעִימָה, בְּמַהֲלַמַּת־פֶּתָאם,
נִפְתַּחַת
לְפָנַי וּלְפָנֵים -
כָּה נוֹשָׁקִים וּמִתְפַּרְדִּים כָּה בָּעֵת
פְּיוֹת הַנִּימִים
פּוֹלָטִים וְקוֹלָטִים
אֶת צִלְלֵי הָאוֹר
מִתְמָרִים
אֶל הַחוּץ הַסָּמוּי
יוֹנְקִים
מִפְּרִחֵי הַחֲבֻלָּה

נידה במרכבה

נדה על גדת נהר כבר שואלת:

נדה פרושה:

סליחה,

אתם מגיעים אל העבר השני?

רוח סערה באה

פני נשר

כבר הייתם שם?

שש כנפים לאחת

המרכבה שלכם נוסעת או מעופפת?

(בשמים תכסה פניה

צריך רשיון מיחד עבודה?

בשמים תכסה רגליה

אתם עוברים בזכול או בערפל?

בשמים תעופף

האם נדה רשאית לעלות על מרכבה?

קול כנפיה קקול מים רבים)

ומה בענין הגר הגר בתוכה?

וארבעה פנים

האם כרובים מאכסנים בה?

עין חשמל ומראה אש

צריך להחליף מרכבות בין הרקיעים?

רוח החיה, באופנים

ומה בין גבולות הכוכבים?

נדה פרושה:

ותהי על ההגה - יד אלהים

-

מרכבה היא מבנה מכני, היא אינה מבנה ביולוגי

חוכרות אשה אל אחותה

שומעות קול מדבר

בעמדה, תרפינה כנפיהן

נדה היא מבנה ביולוגי, היא אינה מבנה מכני

נדה פרושה:

ישיבה על גדת נהר כבר

נגה מסביב

-
הִנֵּה הִיא וְהִנֵּה לֹא הִיא
הִנֵּה בַּמָּקוֹם אֶחָד וְהִנֵּה בַּמָּקוֹם אֲחֵר
הִנֵּה עוֹלָה וְהִנֵּה יוֹרֶדֶת
הִנֵּה וְאֵינָה הִנֵּה
בַּמְרֹאִיָּה נִסְתָּר מֶה שֶׁנִּסְתָּר
וְנִגְנֵז מֶה שֶׁנִּגְנֵז

גִּלְגָּלִי הַמְרַכֶּכֶה עוֹבְרִים
רוֹעֲמִים דֶּרֶךְ נִפְשָׁה

לְבָה אֵינוֹ שׁוֹקֵט

-
וַיְהִי בִשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, בְּרִבְעֵי בַחֲמֵשֶׁה לַחֹדֶשׁ וְאָנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה, עַל נֶהַר פָּכָר

מרי אוליבר

מדוע אני קמה מוקדם

מאנגלית: הילה אהרון בריק

שָׁלוֹם, שָׁמֶשׁ עַל פָּנַי.
שָׁלוֹם, זֶה שָׁעוֹשָׁה אֶת הַבֶּקֶר
וּמְפַזֶּרֶת אוֹתוֹ עַל פְּנֵי הַשָּׁדוֹת
וְעַל פְּנֵיהֶם שֶׁל הַצְבָּעוֹנִים
וּמְהַנְהֶנֶת אֶל נִצְנֵי תְהִלַּת הַבֶּקֶר*
וְאֶל הַחֲלוֹנוֹת, אֲפֹלוּ לְאֵלֶּה שֶׁל
הָעֲלוּבִים וְהָרְגֻזִים -
הַמְטִיפָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר מֵאֲזוּ וּמַעוֹלָם,
שָׁמֶשׁ יְקָרָה, שְׁנַמְצָאת תְּמִיד
שֶׁם אֶתְכֶם, הֵיכֵן שְׁלֹא תִהְיֶה בִּיקוּם,
כְּדֵי לְשֹׁמֵר עֲלֵינוּ מִחֲשָׁכָה תְּמִידִית
לְהַקֵּל עֲלֵינוּ בְּמַגַּע חֲמִים
לְהַחְזִיק בָּנוּ בְּיָדִים טוֹבוֹת שֶׁל אֹר -
בֶּקֶר טוֹב, בֶּקֶר טוֹב, בֶּקֶר טוֹב.
רְאוּ, עֲכָשׁוּ, אֵיךְ אֲנִי פּוֹתַחַת אֶת הַיּוֹם
בְּשִׁמְחָה, בְּנְעִימוֹת.

* Morning Glory - כינוי לצמח הלפופית.

מרי אוליבר

אז איך תחיי?

מאנגלית: הילה אהרון בריק

מה אם מאה אדמי חזה
חגו במעגלים סביב ראשו? מה אם
הצפור הלעגנית באה אתך אל ביתך
והחלה להשיא לך עצות? מה אם
הדבורים מלאו את קירותיך דבש וכל שאר
צריכה לעשות כדי שימלאו את קדרתך הוא לבקש? מה אם הנחל גלש במורד
הגבעה מול חלון חדר השנה שלך כך שתוכלי להקשיב לתפלותיו האטיות כשארת
נרדמת? מה אם הכוכבים התחילו לצעק את שמותיהם, או לרוץ אנה ואנה מעל
העננים? מה אם צירת עץ, והעלים החלו לרשרש, וצפור שרה בעליצות מן הענפים
המצירים? מה אם ראית פתאם שצבעם הכסוף של המים בזהק יותר מצבע הכסף?
מה אם סוף סוף ראית
שהחמניות, הפונות אל השמש כל היום
ובכל יום – מי יודע מדוע, הן פשוט עושות זאת – הן מדיקות יותר, רבות משמעות
יותר מן הזהב?

יומך בוזבז עד כלות

מאנגלית: הילה אהרון בריק

אם תשבי בשעת שקיעת היום
ותמני את מעשיך,
ותוך כך תמצאי
מעשה קטן לא-אנוכי, מלה אחת שהקלה על לבו של המקשיב
מבט נעים כל כך
שכמו קרן שמש הוא האיר בכם,
או אז תוכלי לומר: היטב נצלתי את היום.
אך אם, לאורך כל היום בלוי,
לא שמחת אפלו לב אחד, לא בכך ולא בלא
אם, במשך כל היום בלוי
לא עשית ולו דבר שהשאיר אות או סימן
שהביא קצת אור לפני אדם
ולו דבר קטנטן
שעזר ללא תמורה לנפש בודדה להיות,
אז דעי: יומך בזבז עד כלות.

דורית ויסמן

היתרון להתמכר לטלנובלה בזמן הזה

שְׁבִלִילוֹת בְּשׁוּנָה
אֲנִי חֲרָדָה רַק לְזוֹלִיאָנָה

פְּנִיָּה הִיפּוֹת
עֵינֶיהָ הָעֲצוּבוֹת

מֶה יִהְיֶה גּוֹרְלָהּ
כִּי הָעֶכָר לֹא מִשָּׁהוּ

הוֹרִיָּה נִגְפּוֹ בְּמַגָּפָה
וְנִזְרְקוּ לָיִם

הִיא הַפְּרָדָה מְאֹהוּבָה
תִּינֹקָה נִלְקַח מִמֶּנָּה

גַּם בְּיוֹם עוֹלוֹת לַפְּעָמִים פְּנִיָּה
גַּם בְּיוֹם אֲנִי חֲרָדָה לָהּ.

לְזוֹלִיאָנָה. עֲדִיף

ראש השנה תשפ"ו, ספטמבר 2025

אָריק

אתה בגיל של בני
זה אומר שאמא שלך בערך בגילי

זה אומר שסבתא שלך
בגיל של אמא שלי

ויתכן שבגודולו
אמא שלי היהודיה
וסבתא שלך ההונגרית

נערות
באותם יערות

בארז'בט פארק על ספסל
העלים זוהרים באור הצפוני

הכנת לי משקה מריר צונן
מיץ אשכוליות ורדות וטקילה

שתינו לחיי גודולו
עירה הונגרית שאיש לא שמע את שמה

ופה, ברלין, בבר של מלון מאיר,
נפגשים שנים מצאצאיה

האם סבתך היתה בין אלו
שהצילו בחלונות בית אמי
נאצו הטיחו גרשו שדרו.

הקוקטיל היה מצין.

Same, אריק, אמרתי

20.6.25, ברלין

דורית ויסמן

למראה פתיתי שלג מרחפים

נזכרת בשנותי במשך ממשלתי
חמימות החדר
ההכרות עם עמיתי
המסמכים הרובצים בשקט
מלים חשובים דיאגרמות דווחים

האנשים
זאת אוהבת את הדרך מאשדוד לירושלים
כל יום
כבר עשור שנים

זה נוזף איזו מנהלת את
רכרכית
[הוא מת מהתקף לב]

זו מחמיצה פנים:
אם כלם היו כמוך
לא היתה לנו מדינה
[היא הגרה לשוין]

מרחבים ירקים נשקפו מחלוני,
לכנים בשלג

רק מתחיל לרדת יש לצאת הביתה
שלא נתקע

ליאב מזרחי, זרעים של מלחמה, 20x18 ס"מ, 2026

כ"ף הדימוי הרועדת, המחזיקה בשפה ובחיים

על ספר שיריה של יערה שחורי, 'הזמנים הרועדים שלנו' (פרדס 2024)

מסה

'הזמנים הרועדים שלנו' הוא הספר היחיד שהיו לי יחסים איתו עוד לפני שקראתי אותו. כשהוא יצא הייתי בעיצומה של כתיבת הדוקטורט שלי, וכל דבר מחוץ לעולם האקדמיה נאלץ להידחות על הסף ולחכות. כולל הספר הזה, שמרגע שיצא השתוקקתי לקרוא בו. בפועל הגשתי את הדוקטורט, ומצאתי שאני לא ממהרת להשיג את הספר מפאת פחד מסוים שהתגבש בי, שזו שירה שנכתבה בצל מלחמה, והפחיד אותי לגלות מה מסתתר בה. נדרשה לי כחצי שנה עד שנתתי לסקרנות לגבור על הפחד ובסופו של דבר לפתוח ולקרוא בו. אולי פחדתי לא רק מהספר, אלא גם ממה שהוא עלול לגלות עלי – על השפה שלי, על היכולת שלי לכתוב כשמסביב הכל רועד. הרגשתי שכמו הספר, גם אני דחיתי את האפשרות להיפגש באמת עם הזמן הזה, עם מה שנפער בי ובחורן. פחדתי שאזהה את עצמי בתוך השורות, שהמילים ייצבו פתאום את מה שאני רק מנסה להדחיק. הנה כמה רשמים ממה שמצאתי שם:

השפה רועדת

העברית בספר 'הזמנים הרועדים שלנו' אינה רק כלי ביטוי, אלא מרחב שבו מתקיים רטט מתמיד בין זמן לזמן, בין גוף לשפה, בין פרטי לקולקטיבי. אולי הרעד שבכותרת הוא גם רעד לשוני – המקום שבו המילים עצמן כבר נעות בין מה שהן אומרות לבין מה שהן אינן יכולות לומר. הרעד איננו רק תנועה של זמן, אלא אופן דיבור. שפה שאינה יודעת לנוח, שאינה מבדילה לגמרי בין אני לאחר, בין עבר להווה. אולי רק שפה רועדת יכולה לומר אמת.

לא רק הזמן; גם השפה של שחורי מסרבת להתחיל "עכשיו"; היא נושאת בתוכה עקבות של עבר, של ספריה הקודמים, של טקסטים תנ"כיים וכיו"ב. השפה עצמה רועדת בזמן – היא זוכרת. ואני, כשאני קוראת את זה, מרגישה איך גם בי יש רעד – בין הרצון להבין לבין חוסר היכולת לנשום מול השירה. הרעד הזה מחלחל גם אל הגוף, אל היד שמחזיקה את הספר, כאילו המילים עצמן מבקשות ממני לא לעמוד יציב מדי, להרגיש ולא לדעת.

הילדה, האסון, ההישרדות

מה השירה הזאת עושה לי כקוראת? מזכירה לי שגם בעיתות האסון הגרועות ביותר, תמיד תהיה לנו השירה; ולא רק כאוויר לנשימה, אלא עבורי לפחות כמה שמסביר מחדש את

הדברים ואת התהוותם. ספציפית בשירה של שחורי אני מרגישה איך הדברים מתפרקים ונבנים שוב לסירוגין. כך השפה של שחורי נענית לעולם שבו המילים עצמן מתפוררות: חדשות, סיסמאות, קלישאות – והשירה מרהיבה עוז בנסיונה להציל את השפה. לפעמים החושך מאריך ימיו כאן, אבל אנחנו, איכשהו, בניגוד לציפיות, נותרים בחיים, ניצבים תמהים לנוכח כל מה שגדול מאיתנו, כמו למשל הטבע, על פרחיו ושמי. או כפי שהיא מיטיבה לתאר בלשונה בשיר "מתחת לנעל הגדולה": "אֶפְלוּ הַפְּרָחִים פּוֹרְחִים פֹּה / הִזְיִפְנִית הַיְּרֵדָה בְּרֻט מְעוֹף חֲרָקִים / [...] עוֹד יֵאָרִיכוּ צִלָּלִים עַל הָאָרֶץ / עוֹד אֲנַחְנוּ חַיִּים כָּאן / וְמָה זֶה שְׁמַיִם". כשקראתי את הספר, בכמה לילות בודדים, הרגשתי שאני כמעט לוחשת לעצמי את השורות, כמו תפילה. זאת מתוך רצון עיקש לחוש תקווה במקום המפורר הזה, שהטבע מביט בו מנגד כל העת.

בד בבד עם ההתמוטטות נערך חרישית חיפוש אחר הקונקרטי, חיפוש אשר מתחדד בספר החדש. כחלק מכך בולט לעין הצבע הכחול העובר תמורות, מהכחלחל שבספר הראשון, מעין תת-גוון של צבע יסוד המופיע כנגעים על הגוף, מרעיפי צבעים, לעומת הכחול הברור רווי השמות בצרפתית שבספר השני. אך למעשה גם הכחול הזה מסתיר יותר מאשר מגלה, כאשר הרצון לומר אלוהים מתחבא תחת שמותיו הרבים ("צֶבֶע כְּחָלְחַל" בתוך 'אצבע, שן, כנף', עם עובד 2010, לעומת "בְּשֶׁפֶה שְׂפָה אוֹמְרִים כָּחַל בְּמָקוֹם לוֹמֵר אֱלֹהִים" בתוך 'הזמנים הרועדים שלנו').

בנוסף, אולי עוד כחלק מהחיפוש הזה, מעניין לחשוב מה מחולל הרפרור אחורה בזמן לספר הנוכחי, ומה קרה לאלמנטים אנושיים-סימבוליים כמו האצבע והשן מספרה הקודם של שחורי בהופעתם בספר הנוכחי. בספרה הראשון נכתב: "מֶה שֶׁם הַגּוֹף אֲשֶׁר נָתַן בְּלֹא מָתָם / שֶׁפֶל כָּלוּ כְּלִיל חֲבוּרָה וְכֶתֶם? / מִי יִדְקֶלֶם שׁוּב אֶת שִׁירָה שֶׁל הַעוֹמֶדֶת / וְאֶצְבָּעוֹ תַּחֲלֶף עַל פְּנֵי הַשֵּׁן הַמִּתְנַדֶּנֶת?" (מתוך "החלפות") – נראה שהדברים מופיעים כאן בבהירותם כי רבה עד שהם מיטשטשים בקצוות, עד שיש לתהות על שם הגוף, שכולו פצע. מוצב סימן שאלה המרחף מעל לשירה, מעל מי שמתאפשר לו לדקלם אותה, ואצבעו עשויה להרגיש בשן החלב הרופפת. בשיר אחר, "זמן", מתחברים יחדיו תמות הזמן, האצבע והשן והרמז-לכנף: "רֶק לְהַחֲזִיק תַּחַת רֹאשִׁי אֶת הַזְכָּרוֹן / כְּמוֹ אֶת הָאָרֶץ מְגֻלְגֶּלֶת - // אֶצְבָּע תִּמְשֵׁשׁ אֶת הַחֶלֶק הָרִיק בְּמֶלֶה / תִּצְמִיד אֶת הַחֶסֶר מֵאֲחוֹרֵי הַשֵּׁן // רֶק קְצוֹת הַשֵּׁם הָמָר / מִתְמוֹטְטִים בְּפִי כְּמוֹ צְפוּר - מעניין לשים לב כי הציפור היא החיה שניחנה ביכולת לשיר. אולי האדם המתחנן לשירה – בפיו נותר רק סופו של השם,

שיחד עם החלק הריק של המילה יקרוס ביו שפתיו, כמו אותה חיה ממש שביכולתה בדרך כלל לשיר.

להבדיל, בספרה החדש נכתבים הדברים בכיוון אחר, קונקרטי בהרבה: "[...] שם הילדה מטבע על מברשת שנים / יד מנחת מעל כצל / שער דק צומח על ערפם הנקשה / שני החלב המתוק / מסתדרות בחיוף" (מתוך "ילדים עם אקדחים"). בשיר אחר, "צווים", נאמר לנו חד-משמעית כי "צריך [...] לעמוד על קצות האצבעות / לבדק מה מלמד אותנו האספלט הרוחח", וזאת עוד נוכח הבלתי ייאמן שפשוט מוסיף לקרות ומצוין באותו השיר ממש, כמו "לגדל ילדות בארץ הזאת", כמו "האמונה שהברזל יגן על הברזל". ואכן המלחמה נוכחת כל הזמן – בילדים עם האקדחים, בברזל השב ומופיע בספר, במכתב השרשרת שאם לא תעביר יקרו "דברים אימים" – "יירו על ביתך יירו על בתים אחרים / ילדים ימותו / ילדים וכלבים ונשים וגברים ימותו" (מתוך "זהב"), או בתקווה החוזרת ומתגלגלת הלוח ושוב "שלא נמות הלילה", באותה נשימה לעומת מה שעלול להפיג את התקווה ב"הדרךכונים הזרים שלא השגתי" (מתוך "התקווה, או: אני מדברת אל החתולה שלי"). חדי העין יבחינו גם בתזוזות בין הזמנים הנותנות אותותיהן בילדה המדוברת בשירים, שלפעמים היא תינוקת, לפעמים נערה, ולפעמים שבה להיות ילדה. ובכל זאת, כשהכותבת עירומה מאב, ילדה, אהוב, אתה, היא, עדיין "שורה קצרה אני יכולה לתפס / כשהכל נשמט" (מתוך "התקווה, או: אני מדברת אל החתולה שלי").

בזמן שקראתי, הרגשתי שאני נעשית עדה בעל כורחי – לא רק לשירים, אלא גם לילדה שלא הכרתי ולפחדים שכן. משהו בילדה הזאת, שצומחות לה שיני חלב בזמן מלחמה, נגע בי במקום עלום. אולי אני נושאת בי ילדה כזאת, שמחייכת כלפי חוץ למרות שמי שיעביר עליה אצבע יגלה ששיני החלב שלה מתנדדות.

אני, אנחנו

בחירה נוספת העוברת כחוט שני לווט במיוחד היא המעבר בין היחיד (אותו יחיד שאפיין רבות אף הוא את ספר השירה הקודם) לבין הרבים. בספר הראשון התנועה היא יחידה בתוך יחידה, מ'היא' ל'אני', למשל כשנכתב: "כל דבר היא חשבה מגופה פעמים / היא חשבה פעמים אותי. // [...] כל שדה שבחדר עמדה במקומי / כל תמונה שבחדר (הצר, ההפוך) שלי // [...]", וגם כשמופיעים רבים הם מתכנסים לכדי יחידה: "[...] כל הידים שלנו פשוט לצדדים / כל הרגלים שלנו הוטלו לצדדים / כל שרצתה לחשב פעמים / כל שרצתה הייתי" (מתוך "צבע כחלחל").

בספר הנוכחי, באותו שיר ממש מתרחשת תנועת המעבר ההפוכה מהנ"ל, דהיינו בין יחיד לרבים, למשל בשיר "אהבה" שבו תיאור המבוגרים-הילדים הנולדים ללא הרף ומסיידים את הקיר הנע בין רבים לבין יחידה; בין מי שכל הזמן הוסיפו להתאהב, לאיש שחיכה לתורו, למישהו ששכח לצלם, למי שלא הספיקה להגיע, למתעמלת הצעירה, ולבסוף לאם בשורה הראשונה שלא מסיטה את המבט. בדומה לכך, בשיר "אולי האושר" נכתב: "הִיָּצֵר מִפְּרָפֶר עַל הַחֲלוֹן מְצַמֵּחַ רֵאוֹת / מִבֶּקֶשׁ לְנֶשֶׁם / לוֹמֵר (אֲנִי, אֲנַחְנוּ) – אוֹתוֹ "אֲנִי, אֲנַחְנוּ" הַנַּחֲבֵא אֶל הַסּוֹגְרִיִּים כִּאֵן חוֹזֵר רְבוֹת בַּסֵּפֶר הַזֶּה, לַעִיִּתִים בַּעִיִּתוֹת מַפְתִּיעוֹת, וְהַלְשׁוֹן הַצִּיּוּרִית נֵעָה בֵּין הָאֲנִי לְאֲנַחְנוּ בַּמִּישׁוּרִים שׁוֹנִים, כַּמִּפְרָקֶת אֶת הָאֲנוּשִׁיּוֹת לְאִיבְרִיָּה, כְּמוֹ ב־"יִרְחִים": "מִשְׁנֵי עֲבְרִיָּה שֶׁל הַתִּינָקָה / אֲנַחְנוּ שׁוֹכְבִּים / הִפְכְּנוּ לְאִיבְרִים תּוֹאֲמִים / זֹגֵר רֵאוֹת סָבִיב לִב עֶקֶשׁ וּפּוֹעִים [...]" . נִיתֵן לְרֵאוֹת כִּיצַד הַמַּעֲבֵר הַזֶּה מִתְרַחֵשׁ בְּאֲמִצְעוֹת שִׁינוּי לְשׁוֹנִי מִגּוּוֹן: מַחֲד שִׁמּוּשׁ בְּרִיבּוּי, וּמֵאִידֶךְ – בְּאִי־בְהִירוֹת שֶׁל נִמְעַן שֶׁהוּא גַם הַכּוֹלְנוּ הַקּוֹלְקִטִּיבִי וְגַם הָאֲנִי הַיְּחִידִי; כִּאִילוֹ הָעֵבְרִית עֲצֵמָה מִתְרַחֶכֶת כְּדִי לְהַכִּיל קוֹל קְהִילָתִי, נִשִּׁי, בֵּין־דּוּרִי. עוֹד בְּסִיוֹם "יִרְחִים": "אֵלֶּה הַחֲדָשִׁים שֶׁאֵת בְּעוֹלָם / זְמַן לֹא מְרַגֵּעַ / זְמַן לֹא מְנוּחַ / לֹא עָרִים וְלֹא יִשְׁנִים / אֲנַחְנוּ מוֹצִיאִים מֵעֲצֵמָנוּ עוֹד / אֲרֻנְבוֹת וּמִטְפָּחוֹת / פִּירְמִידַת מְלִים / מוֹצִיאִים עֲצֵמָנוּ תְּדָשִׁים". אוֹלֵי זֶה גַם ה־"אֲנַחְנוּ" שֶׁאֲנִי מוֹצֵאת וּמוֹצִיָּאָה מֵעֲצָמִי כְּשֶׁאֲנִי קוֹרֵאת – הַקּוֹל הַקּוֹרֵאת וְהַקּוֹל הַנִּקְרָא נִשְׁמָעִים יַחַד.

כ"ף הדימוי

כך מלהטטת השפה של שחורי כבמעשה קסם בין הצבעה על ישויות לבין בריאתן. מכאן קל להבחין בשימוש בדימויים ששחורי עושה בשירתה, כְּמֵה שֶׁחֹשֵׁף אֶת הַתְּהוֹם כְּמוֹ גַם כְּמֵה שֶׁמִּבְטִיחַ הַגְּנָה מִפְּנִיָּה: "הִסִּיקִי מִהַכּוֹתֶרֶת עַד כְּמֵה כ"ף הַדִּמּוּי חֲשׁוּבָה [...] אֶת עוֹבְרֶת בְּחֶרֶב בְּשֶׁעַר הַכֶּף הַנִּפְתָּחָה / [...] אֶת עוֹבְרֶת כְּמוֹ מַעֲטָפָה תַּחַת הַדֶּלֶת / יָד הָעוֹבְרֶת בְּחוּר / [...] וְאִין לֶךְ תִּקְנֶה וְאִין לֶךְ דְּרָכִים / וְאִין לֶךְ כ"ף הַדִּמּוּי כְּשֶׁכֶּר / אֲלֵא מֵה שֶׁנִּסְתָּר תַּחְתִּיהָ" (מתוך "שש שנים"). בתנועה אחת ארוכה, כאילו היה זה one shot ארוך, כ"ף הדימוי מתהווית לפנינו במלוא דימוייה, אחר כך במוצקותה הגשמית, ואז שבה להיותה דימוי, רק כדי לגנון על המציאות עצמה הנחבאת תחתיה. בשירה של שחורי הדימוי אינו רק אמצעי רטורי קישוטי – הוא אקט לשוני שמייצר מציאות. הוא משנה את האופן שבו אני רואה את העולם, הוא מגלה מה שלא ניתן לומר אחרת. כלומר, הדימוי הוא הדרך שבה השפה "עובדת", פועלת, משנה את העולם. וכך, השפה מתגלית בספר כזמן רועד: האנחנו הלשוני

רב הרבדים, הנע תדיר בין פרטי לקולקטיבי באותה מידה שהוא נע במרחב הזמן. ומעל לכל זה – הופעתו של הדימוי כמעשה: היא מראה בשיירה איך שפת השיירה מייצרת מובן חדש למציאות, ממציאה מחדש את הקשר בין המילים למציאות שהן מכילות. כשאני קוראת את זה, אני חשה את כוחן של מילים פשוטות להפוך למקלט. כאילו עצם השימוש בשפה הוא מעשה הישרדות – השיר הוא מה שמאפשר לי כקוראת להמשיך להיות עדה. אולי בשיירה של שחורי מה שרועד הוא עצם האפשרות של השפה להחזיק את המרחב, את האהבה, את האבל, את הגוף. אולי הרעד הזה הוא שמחזיק את השפה בחיים. אולי זו הסיבה שאני נאחזת כל כך במילים. הן לא רק מה שמחזיק את העולם – הן מה שמחזיק אותי. לפעמים אני תופסת את עצמי כותבת כדי לא ליפול – כאילו כל מילה היא חוט דק שנמתח בין חיים לשכחה. ואולי גם אני, כמו השפה שלה, מחפשת דרך להחזיק את מה שנשמת. אולי הכתיבה הזאת היא כ"ף הדימוי שלי.

קִרְן קוֹד

לֹא פִתְחָתִי

בִּפְתֹּחַ לֹא פִתְחָתִי.
נִשְׁמָעָה דְּפִיקָה
אוֹ שְׁנִדְמָה הָיָה
שְׁנִשְׁמָעָה אוֹלִי
נִגְשָׁתִי וְאוֹלִי גַם לֹא,
אַחֵר כֶּךָ הָיו עוֹד. לֹא פִתְחָתִי.
הַמִּים גָּבְהוּ כְּמַעַט
עַד יְדִית הַדֶּלֶת. לֹא פִתְחָתִי.
אוֹלִי הַצָּצָתִי בְּעֵינֵי אוֹלִי גַם לֹא
הַמִּים חָדְרוּ מִבְּעַד סֹדֶק
שֶׁטְפוּ אֶת רֹצֶפֶת הַסֶּלּוֹן
לְחֹכוֹ אֶת רִגְלִי
לֹא פִתְחָתִי.
אוֹלִי עֲבָרְתִי עִם מַגֵּב (אוֹלִי גַם לֹא)
לְהַקוֹת דָּגִים פִּלְסוּ דֶּרֶכְן אֶל תוֹךְ בֵּיתִי
הַגָּלִים הָיוּ גְבוּהִים, קָצָף טִפֵּס וְכֶסֶה
אֶת שְׁלֹחַן הַמִּטְבָּח עָלָיו יִשְׁבָּתִי
בְּרִגְלִים אֲסוּפּוֹת.
הַדֶּלֶת הָיְתָה רְחוּקָה מִדִּי
פְּרוּצָה לְרוּחוֹת
וְהָעוֹלָם
נִכְנָס לְלֹא הַפְּרָעָה.

אני מכריחה את עצמי לאכל.
אני לא אתן לגוף לגוע, אני מבטיחה לעצמי.
הגוף לא רעב.
הוא חי בחירות ההרעבה האטית
ולועס לאט את האכל הנכנס,
עוטר אותו ברק, מפרק לגורמים
לקליקים, לסאב-אטומים.
הכל כבר מוכן, מסמן הפה.
אבל הנשמה מסרבת לבלע.
ההצטמצמות סוגרת את הפאב למרחבים קטנים יותר,
מגנה מפני רוח הפרצים.
אני לא אתן לו לגוע.
אני רק מעכלת את המות הפתאומי,
את הסוף.
את העבודה שגוף אדם יכול להתהפך על עצמו
ואז, בבשר החשוף שהיה הפנים,
להפסיק לאהב.
הילדים מסתכלים עלי,
מתר לי רק קצת למות.
אני לא אתן לגוף לגוע.
כשאגיע לגרעין האפרסקי שלי,
אני מבטיחה,
אצמח מחדש.

חלמתי על חיית מים גדולה ואפלה

שְׁעוּלָה מֵהַמַּיִם כְּדִי לְהִטְבִּיעַ אֶת הַמְצִינִים בְּסִפִּינוֹת הַזְכוּכִית.
הִיא מְשַׁכָּה אוֹתָנוּ עִם זִנְבָהּ לִקְרָקְעִית, אֲבָל לֹא רְאִיתִי אוֹתָהּ,
אוֹ אֶת זִנְבָהּ.
רַק חוּטִי גוֹרֵל שְׁזָרְקוּ אַחֵר כֶּךָ אֶת גּוֹפִינוּ כְּלָנוּ אֶל הַחוּף.
שְׁאֵלָתִי, כְּשֶׁהִתְעוֹרַרְתִּי דְּבוּקָת שְׁעָר וּמִפְרָכֶסֶת לְאוֹיֵר,
מִי הִיא חֵית הַדָּג הָאֵימָה הַזֹּאת,
שְׁאֵלָה אַחֵר כֶּךָ אֶת פְּגָרֵינוּ עַל הַחוּף,
הִיְתָה זֹו אֲנִי?
הִיְתָה זֶה אֶתָּה?

מיטה זוגית

הַשְּׂכָנִים פּוֹרְקִים מְטוֹת חֲדָשׁוֹת וּמְזוֹרְנִים מְגִילָנִים
מִמְשָׁאִית חוֹנָה.
זֶה מְפָרֵק אוֹתִי.
אֶפְלוּ רֵעַשׁ לֹא עָשׂוּ,
פְּתַחְתִּי אֶת וִילוֹנוֹת הַחֹדֶר הַזּוּגִי
שֶׁהִפֵּךְ לְחֹדֶר מְשָׁלִי,
אֶל נוֹף הַתְּקֹהָ שֶׁלָּהֶם.

צוף

אני טפטפתי צוף,
ואתה כמו הצפרים והפרפרים
באת לגלות את מקורו.
רציתי להגיד לך
כמה זה מיוחד
הטפטוף הסמיך הזה
שמוכיל אותך אלי
אכל במקום זאת
אחזתי בשערות ראשך
ונאנחתי כמו חיה קדמונית.
לא יכלת לדעת
מאיזה כלא יצאתי –
קנוקנותי עוד נאחזות ברותות בסורגי החלונות –
וזה גם לא שנה.
כי אני טפטפתי צוף
ופתחתי את עלי הכותרת שלי בפניך
הכי רחב שיכלתי.
והכל כאב,
כאב של לדה
כאב של התרחבות
כאב של מקום שמתפנה
של חלל שורק,
אכל אני סגרתי אזנים
ורק הקשבתי לצליל הקצוב
של טפטוף הצוף,
והוא היה יפה
ומרגיע.
ונרדמתי.
לרגעים.

חלום

חלמתי שאנחנו מתחתנים
לא מצאתי את נעלי העקב ואת הינומת הזהב
השמים היו זהירים רפודי ענוגים לא היה לי זמן להתאפר
וכל זה התרחש במסדרון ארוך מלא באנשים שחכו לחפה ובבגדים זרוקים על כסאות
ושלחנות אפור כמו חנות בגדים
או חדר הלבשה של אחורי קלעים
ואני ידעתי שאני שוב אפספס ואני בכלל לא רוצה
הפחד להבלע במישהו והחפש המדמה כשאני בשליטה
הוציאו החוצה ראש ירק וחרצו לי לשון
הכל היה סגל ורק חלצת החתן שלך היתה כחלה כמו עיניך
ואני שכחתי איפה הנחתי את שמלת הכלה בצבע וניל מנצנץ
שרק השבוע קניתי לחתנה של הבן שלי שהוא כמעט בגילך
צללתי
צללתי
אחר כך קמתי
היתה שבת
השמעש התחבאה בתוך העננים
ומדי פעם שלחה חצי ערפדים קורצת שכאן
כאן זה העולם האמתי

אחר י

לפני י

**זה ישנה אותך
אבל רק מבפנים**

בית הספר לשירה של הליקון

הליקון שירה

החלה ההרשמה למסלולי השירה השנתיים ולסדנאות השירה של הליקון.
לפרטים והגשת מועמדות: helicon.org.il

גיליונות הליקון: 1. אהבה, אביב 1990 | 2. להיות בן־תמותה, סתיו 1990 | 3. מקום, אביב 1991 | 4. דיוקן עצמי, סתיו 1991 | 5. דיוקן עצמי – שיחות, חורף 1992 | 6. אלוהים אלוהים, חורף 1992 | 7. משפחה, סתיו 1992 | 8. שירה ואמנות, חורף 1993 | 9. דמויות, קיץ 1993 | 10. אנטי, חורף 1994 | 11. שירה חדשה 94, אביב 1994 | 12. מדרש, סתיו 1994 | 13. ארוטיקה א', אביב 1995 | 14. ארוטיקה ב', קיץ 1995 | 15. שירה חדשה 95, סתיו 1995 | 16. רשות היחיד א', חורף 1995 | 17. מיתוס ופולחן, חורף 1996 | 18. רשות היחיד ב', קיץ 1996 | 19. חלום, סתיו 1996 | 20. שירה חדשה 96, חורף 1996 | 21. רשות היחיד ג', חורף 1997 | 22. עֲנֵעִים, קיץ 1997 | 23. רשות היחיד ד', סתיו 1997 | 24. שירה חדשה 97, חורף 1997 | 25. אובדן א', חורף 1998 | 26. אובדן ב', חורף 1998 | 27. רשות היחיד ה', קיץ 1998 | 28. שירה חדשה 98, חורף 1998 | 29. הגוף, חורף 1999 | 30. רשות היחיד ו', קיץ 1999 | 31. גורל, סתיו 1999 | 32. שירה חדשה 99, חורף 1999 | 33. שירפרוזה, חורף 2000 | 34. רשות היחיד ז', חורף 2000 | 35. הבית, אביב 2000 | 36. גבר, חורף 2000 | 37. אשה, חורף 2000 | 38. שירה חדשה 2000, חורף 2000 | 39. מסע, חורף 2001 | 40. רשות היחיד ח', אביב 2001 | 41. חי צומח דומם, קיץ 2001 | 42. אמת או לא, קיץ 2001 | 43. שירה חדשה, סתיו 2001 | 44. שער לשירה חדשה עברית וערבית 01, חורף 2001 | 45. חגיגה ומשתה, חורף 2002 | 46. רשות היחיד ט', אביב 2002 | 47. הזיכרון, אביב 2002 | 48. שירה חדשה 02, קיץ 2002 | 49. זְרוּת, סתיו 2002 | 50. שער לשירה חדשה 02, סתיו 2002 | 51. שירה חדשה עברית וערבית 02, חורף 2002 | 52. מטמורפוזת, חורף 2003 | 53. אושר, אביב 2003 | 54. רשות היחיד י', קיץ 2003 | 55. בְּזֶמֶן, סתיו 2003 | 56. רשות היחיד י"א (תשעה תִּדְשִׁים), חורף 2003 | 57. שער לשירה חדשה 03, חורף 2003 | 58. יש!!!, חורף 2004 | 59. פיתויים, אביב 2004 | 60. שירה חדשה עברית וערבית 04, קיץ 2004 | 61. רשות היחיד י"ב, קיץ 2004 | 62. שער לשירה חדשה 04, סתיו 2004 | 63. זהות, חורף 2004 | 64. המיטב: מאמרים (01), חורף 2005 | 65. המיטב: מאמרים (2), חורף 2005 | 66. רשות היחיד י"ג, חורף 2005 | 67. הסוד, אביב 2005 | 68. שירה חדשה עברית וערבית 05, קיץ 2005 | 69. שער – המשוררים והשירים 05, סתיו 2005 | 70. דיאלוג, חורף 2006 | 71. המיטב 1990-2006: שירה ישראלית, חורף 2006 | 72. המיטב 2006-1990: שירת עולם, חורף 2006 | 73. כאן בארץ, אביב 2006 | 74. שער – המשוררים והשירים 06, סתיו 2006 | 75. שירה חדשה עברית וערבית 07, חורף 2007 | 76. מַעֲבָר, חורף 2007 | 77. רשות היחיד י"ד, קיץ 2007 | 78. רעב וגעגוע, קיץ 2007 | 79. שער – המשוררים והשירים 07, סתיו 2007 | 80. פנטסיה וסוריאליזם, חורף 2008 | 81. לא ברעש / שירה חדשה 08, קיץ 2008 | 82. שער – המשוררים והשירים 08, סתיו 2008 | 83. ילדות, חורף 2008 | 84. שירה והעיר הגדולה, אביב 2009 | 85. רשות היחיד ט"ו, קיץ 2009 | 86. שער – המשוררים והשירים 09, סתיו 2009 | 87. תמונות מחיי זוגיות, חורף 2009 | 88. פחד, אביב 2010 | 89. שירים שמחים, קיץ 2010 | 90. שער – המשוררים והשירים 10, סתיו 2010 | 91. הקול החדש 11, סתיו 2010 | 92. עשרת הדיברות, חורף 2011 | 93. רשות היחיד ט"ז, אביב 2011 | 94. שער – המשוררים והשירים 11, סתיו 2011 | 95. לילה, חורף 2011 | 96. הליקון 96, קיץ 2012 | 97. עֲבָרוֹת – דוד וינפלד, מבחר תרגומי שירה, סתיו 2012 | 98. שער – המשוררים והשירים 12, חורף 2012 | 99. הקול החדש 12, חורף 2012 | 100. מאה שירים, חורף 2013 | 101. הליקון 101, קיץ 2013 | 102. הליקון 102, קיץ 2013 | 103. שער – מסעות שירה 13, חורף 2013 | 104. למען החיים הנטבחים, חורף 2013 | 105. הקול של כל העולמות – רמי סערי, מבחר תרגומי שירה, אביב 2014 | 106. פרדה מיהודית הנדל, קיץ 2014 | 107. הרולד שימל: הטלפון הצמוד לקיר בית הכנסת, מבחר, חורף 2014 | 108. שיר הוא איתן טבע, חורף 2015 | 109. שירה חדשה, קיץ 2015 | 110. השירים הכי טובים לא נכתבו בכלל, קיץ 2015 | 111. הסוס המעופף 1, סתיו 2015 | 112. שער – על שפת הרחוב 14, חורף 2015 | 113. אלפי טיפות הגשם ממלאות את האגם, חורף 2015 | 114. שמעון זנדבנק: מסף אל סף, אביב 2016 | 115. גוברים את הגבול, קיץ 2016 | 116. שירה חדשה 2015-2016, קיץ 2016 | 117. הגירה, סתיו 2016 | 118. הסוס המעופף 2, חורף 2016 | 119. ציפורים ושירה, אביב 2017 | 120. נדפקנו, סתיו 2017 | 121. שער – על הקצה 16, חורף 2017 | 122. האור הבוקע מן הסיר, חורף 2017 | 123. שירת הבית – אקופואטיקה עברית, אביב 2018 | 124. אהבה, קיץ 2018 | 125. מילים חיות, סתיו 2018 | 126. סלפי בלי פילטר, חורף 2018 | 127. סדום, חורף 2019 | 128. אני החולים, אביב 2019 | 129. גדול השלום, סתיו 2019 | 130. הסוס המעופף 3, סתיו 2019 | 131. אותה השמש / חורף 2020 | 132. נקודת אי השקט, אביב 2020 | 133. איך קרה שקרה, קיץ 2020 | 134. כי לא יכולתי לעצור, סתיו 2021 | 135. מילה במקום, קיץ 2021 | 136. כאילו בִּידִי הכוח, חורף 2021 | 137. איך עושים דברים עם המתים, קיץ 2022 | 138. אפשר היה להגיד: אני, סתיו 2022 | 139. עצירה ברגע מתאים, חורף 2022 | 140. כל הדברים היפים בעולם חצופים, קיץ 2023 | 141. בכל מקרה מדובר כאן עלינו, סתיו 2023 | 142. המולת המלחמה העירה אותי, חורף תשפ"ד | 143. בסוף לכולנו יש טבור, אביב תשפ"ד | 144. מה שעושה אותנו עצובים, נשאר איתנו, סתיו תשפ"ה | 145. היה לי ואבד, אביב תשפ"ה | 146. עד אפס אור, קיץ תשפ"ה | 147. עצמתי עיני לראות, חורף תשפ"ו.

א ח ר י

ל פ נ י

זה ישנה אותך
אבל רק מבפנים

בית הספר לשירה של הליקון

הליקון שירה

החלה ההרשמה למסלולי השירה השנתיים ולסדנאות השירה של הליקון.
לפרטים והגשת מועמדות: helicon.org.il

ספרי הליקון: חזי לסקלי / העכברים ולאה גולדברג | אמירה הס / בולע האינפורמציה | חדוה הרכבי / האחר | אמיר אור / פדיין המת | נורית זרחי / כפר הרוחות | חזי לסקלי / סוטים יקרים | הרולד שימל / נכח | דן ערמון / אבן | זהר איתן / שוהאי מתאמן בהטלת כידון | אשר רייך / מוסיקת חורף | שרון אס / אם ההר נעלמה | ישראל אלירז / אש אטית | רמי דיצני / ארץ החול | נורית זרחי / מלון היפנודרום | אגי משעול / ראה שם | זלי גורביץ' / ספר הירח | יעל גלוברמן / אליבי | נורית זרחי / התקרה עפה | צביה ליטבסקי / אל תצביע עלי | אמירה הס / הבולימיה של הנשמה | יעל גלוברמן / אותו הנהר פעמיים | אלישבע גרינבאום / ערף האור | ליאור שטרנברג / תרשת היום | ליאורה בינגהייסקר / תצאי ירחים | אורה ניזר / משחקים בחצר הפנימית | ליאור גרנות / והשמש שמש | נתן וסרמן / שובר הלחם | אסתר יעקב עמנואל / כולו מחר | מאירה מנסור / בחומר הגמיש של המסטיק | אשר גל / הממלכה | רונן אלטמן־קידר / סימני נשיכה | אלי אליהו / אני ולא מלאך | ענת זכריה / יפה אחת קודם | עדי עסיס / הנשק החם | אופיר נוריאל / גזר דין גוף | סיגל בן יאיר / לא מעודן | זלי גורביץ' / פסוקים | גלית סליקטר / בעוד אלף ימים | ישראל אלירז / כמה זמן עוד נשאר איננה שאלה אלא דלת | יעקב ביטון / מחברות התבוסה | עדי עסיס / ילד | יאיר אסולין / מינכן | מיטל זהר / הבית לקח | שרון אס / מוזיקת הנתיב הרחב | נדיה עדינה רוז / דיו של שלג | אלון בר / כל יום דבר נופל | בידיים ריקות שבתי הביתה, פסוקי זן, תירגמו: דרור בורשטיין ואיתן בולוקן | זלי גורביץ' / בצאת הכוכבים | שרון אולדס / קרקעית חיינו, תרגום: שירה סתיו | לבי נבהל מהירח / מסינית: יואב רפופורט ויובל אידו טל | יעקב ביטון / אחותי בזוהר | יונתן קונדה / יהפוך הסדק אורו | מורן אריה / אי השקט | שי שניידר־אילת / הוא היה כאן, אני בטוחה בזה | עמיחי שלו / מרסיסייד | ישראל דדון / שירי עזובה לאהבה | גדי טל / מה ששתת פעם דם הוא עכשיו רק סימן על עור | תמרה לילך מזומן / פצע כוכב | ספיר פז / כמו אין מילים בעולם | אפרת נסימוב / כשהשמש עוברת את ההר | מרב קינן / טבת | חנן סבך טייכר / מסופוטמיה

אפשר
היה
להגיד:
אני

גיליון 138
בעריכת נחית בראל

עצירה
ברגע
מתאים

גיליון 139
בעריכת נחית בראל

כל הדברים
היפים בעולם
חצופים

גיליון 140
בעריכת נחית בראל

כאילו
בידי
הכוח

גיליון 136
בעריכת נחית בראל

הצטרפו למנויי הליקון
5 גיליונות ב-200 ₪
במקום 250 ₪ בחנויות הספרים
ובנוסף מתנה - גיליון מן הארכיון

הצטרפו כאן:

helicon.org.il

איך
עושים
דברים
עם המתים

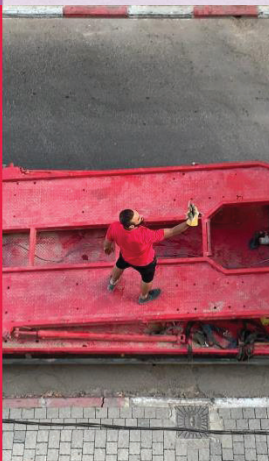
גיליון 137
בעריכת נחית בראל

נקודת
אי השקט

גיליון 132
בעריכת נחית בראל

איך קרה
שקרה

גיליון 133
בעריכת נחית בראל

כי לא
יכולתי
לעצור

גיליון 134
בעריכת נחית בראל

